ЗВЯЗДА

22 ліпеня 1998 г. серада, № 145 (23496)

● выдаецца са жніўня 1917 г. ● БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА ● кошт 3000 рублёў

СТЫХІЯ

Рэкі «ўзбунтаваліся» паводкамі

Дажджы не даюць знізіцца ўзроўням вады практычна на ўсіх рэках краіны.

Як паведаміў карэспандэнту «Звязды» начальнік аддзела гідралогіі і гідрапрагнозаў Дзяржкамгідрамета Рыгор Чэкан, па стану на 21 ліпеня на многіх рэках пад'ём узроўняў вады працягваецца з сутачнай інтэнсіўнасцю ў межах 3—20 сантыметраў. Па-ранейшаму найбольшыя пад'ёмы (33—53 сантыметры за суткі) назіраюцца на Заходняй Дзвіне.

За апошнія трое сутак на Заходняй Дзвіне, у вярхоўі Сожа і на Гарыні развіліся дажджавыя паводкі вышынёй 1,3—3,5 метра над перадпад'ёмным узроўнем. Найбольш складаная абстаноўка склалася на рэках басейна Прыпяці. На Гарыні ў г. п. Рэчыца (Столінскі раён) за кошт выпаўшых ападкаў і паступлення вады з верхняга ўчастка ракі інтэнсіўнасць пад'ёму ўзроўню вады за суткі склала 32—52 сантыметры за суткі. Тут затоплены сельскагаспадарчыя ўгоддзі і асобныя прыбярэжныя населеныя пункты. На Гарыні ў г. Дубровіца і Случы ў г. Сарны на тэрыторыі Украіны прайшлі максімальныя ўзроўні паводкі і цяпер адбываецца іх спад. У бліжэйшыя адзін-два дні на Гарыні каля Рэчыцы пад'ём узроўню вады захаваецца, яго максімум складзе 540—580 сантыметраў над нулявой адзнакай паста назірання. За кошт прасоўвання хвалі паводкі па ўсёй даўжыні Прыпяці будзе працягвацца пад'ём узроўню вады з інтэнсіўнасцю 10—15 сантыметраў за суткі. Чакаецца, што павялічацца зоны разліву і падтаплення сельскагаспадарчых угоддзяў у Жыткавіцкім раёне. Да канца тыдня на ўчастку Петрыкаў—Мазыр чакаецца выхад вады на пойму. На рэках Убарць і Пціч пад'ём узроўню ў бліжэйшыя дні захаваецца. Вада тут будзе знаходзіцца на пойме да канца ліпеня. На астатніх рэках павелічэнне ўзроўню таксама будзе працягвацца. На Сожы ў раёне Слаўгарада, на Бесядзі ля сяла Свяцілавічы, Случы ля сяла Леніна вада выйдзе на пойму.

Паводле апошніх даных, зменшылася да 14 сантыметраў за суткі інтэнсіўнасць пад'ёму ўзроўню вады на Гарыні ля Рэчыцы, тут у бліжэйшыя адзін-два дні чакаецца праходжанне яго максімуму, глыбіня затаплення пойменных зямель у Столінскім раёне складзе каля 1,5 метра. На Прыпяці на ўчастку Чарнічы— Мазыр за кошт паступлення вады з яе прытокаў рост узроўняў з інтэнсіўнасцю 5—10 сантыметраў за суткі будзе працягвацца да канца месяца. Вышыня максімуму ля сяла Чарнічы складзе 470—500 сантыметраў над нулявой адзнакай паста назірання.

Сяргей РАСОЛЬКА.

На Беларусь зноў вярнулася лета?

Як паведамілі рэдакцыі ў Белгідраметцэнтры рэспублікі, на гэтым тыдні ў Беларусі ўсталюецца даволі спакойнае і цёплае надвор'е.

Па меркаванню сіноптыкаў, сёлетні ліпень больш нагадваў адзін з месяцаў восені, чым сярэдзіну лета. І вось зараз, здаецца, усё вяртаецца на кругі свае. Спецыялісты Гідраметцэнтра сцвярджаюць, што добрае надвор'е ў нашу краіну прынясе вецер, які дзьме з паўднёвых і ўсходніх раёнаў Заходняй Еўропы.

На працягу тыдня гэтая паветраная маса [illegible] будзе забяспечваць рэспубліцы цёплае сухое надвор'е. Але [illegible] пару выбухаў. Сіноптыкі не выключаюць, што 24—25 ліпеня ў Беларусі могуць «прайсціся» маланкавыя дажджы. У бліжэйшыя сем дзён у паўночнай палове рэспублікі чакаецца цёплае надвор'е: уначы — 13—18 градусаў цяпла, удзень — 23—26. У паўднёвай часткі краіны будзе яшчэ цяплей: уначы — 16—21, удзень — 29—33 градусы вышэй нуля.

Ці будзе надвор'е ў жніўні? На гэта пытанне сіноптыкі пакуль разводзяць рукамі.

Сяргей КУРКАЧ.

Ураджай-98. Адлік пайшоў

Фактычна нарыхтоўка кармоў у меншай ступені абвастрае праблемы, звязаныя з ураджаем. А вось з надыходам уборкі збожжавых [illegible] загаварылі, і пра ўсе клопаты вакол ураджаю.

На Гомельшчыне і Берасцейшчыне ўжо сабраны першыя тоны збожжа. Але гэта яшчэ зусім не азначае, што [illegible] на лінейку гатоўнасці выстаўлены. [illegible]

У Міністэрстве сельскай гаспадаркі і харчавання [illegible]

Алесь КАРЛЮКЕВІЧ.

ПАДРАБЯЗНАСЦІ

Паштоўкі з «зялёнымі» пойдуць за мяжу?

У сістэме Міністэрства сувязі з'явілася новая паслуга — зараз у адпаведнасці са спецыяльным загадам ведамства «Аб унясенні змяненняў у паштовыя правілы» ў міжнародныя пасылкі з аб'яўленай каштоўнасцю можна перасылаць замежную валюту і дакументы ў валюце.

Пералік краін, куды можна адпраўляць «зялёныя», будзе ўстаноўлены згодна з Сусветнай міжнароднай канвенцыяй, дзе вызначаны дзяржавы, якія дазваляюць такія адпраўленні. [illegible]

Нельга перасылаць расійскія рублі — [illegible] «Гэта патрабаванне Нацыянальнага банка», — заявіла ў гутарцы з карэспандэнтам «Звязды» [illegible] Раіса Жыгалка. [illegible] эквівалентна 200 доларам ЗША. [illegible]

Адпраўляць грошы за мяжу можна [illegible]

Аплачваецца паслуга па наступнаму тарыфу: [illegible]

З'яўленне новай паслугі, — лічыць Раіса Жыгалка, — [illegible]

Мікалай ЛІТВІНАЎ.

Сёння ўрачыста адкрыецца Міжнародны фестываль мастацтваў «Славянскі базар у Віцебску». А напярэдадні, 20 ліпеня, адбылося адкрыццё Міжнароднага фестывалю конкурсу дзіцячых канцэртных праграм «Зоркі XXI стагоддзя» і выставы дзіцячых малюнкаў «Я малюю фестываль».

На здымку: самая юная ўдзельніца фестывалю дзевяцігадовая Настасся ЖУК з Маладзечна. Яна член журы дзіцячага фестывалю.

Фота Аляксандра ХІТРОВА. БЕЛТА.

ПРАВЫ ЧАЛАВЕКА, ГРАМАДСТВА, АСОБА

26 чэрвеня 1945 года 50 краін падпісалі ў Сан-Францыска Статут Арганізацыі Аб'яднаных Нацый. Гэта было завяршэнне вялікай гістарычнай працы, якая працягвалася даволі доўга, яшчэ з часу, калі на палях Еўропы, Афрыкі, Азіі, сусветных акіянах, на марах і рэках, на палетках і ў лясах палыхала Другая сусветная вайна. Ужо тады ў горадзе Дамбартаноўкс у Злучаных Штатах працавалі групы экспертаў, якія думалі аб пасляваенным міжнародным парадку і спадзяваліся, што яны закладуць у Статут ААН палажэнні і нормы, якія будуць здольныя прадухіліць войны.

У іх арсенале былі лепшыя філасофскія канцэпцыі чалавецтва, а таксама вопыт спробаў глабальнай самаарганізацыі народаў і ўрадаў — ад Свяшчэннага Саюза імператара Аляксандра І, пасля разгрому Напалеона, да Лігі Нацый пасля першай Сусветнай вайны. З таго часу прадухіліць войны не ўдавалася ні тады, ні сёння: і думка, і практыка чалавецтва забяспечыць гэтага не маглі. Але ўсё-такі новы дакумент з'явіўся, гэта Статут ААН.

Упершыню ў гісторыі чалавецтва з'явілася магчымасць стварыць юрыдычную, палітычную, канцэптуальную арыентацыю для міжнародных адносінаў паміж суверэннымі дзяржавамі як цэласнай сістэмы сусвету, як сістэмы ўзаемазалежнасці на аснове супрацоўніцтва праз прадухіленне сусветнай вайны. Можна сказаць, што чалавецтва заплаціла крывёю за гэты дакумент. Як і ўсе чалавечыя дакументы ён быў не вельмі дасканалы. Яго многія крытыкуюць і многія імкнуцца сёння рэфармаваць. Аднак жа на працягу больш 50-ці гадоў чалавецтва пазбегла новай сусветнай вайны. І выкарыстоўвала Статут ААН для будаўніцтва новай сістэмы міжнароднага парадку.

Вельмі паказальна, што сярод 50-ці краін, якія першымі падпісалі Статут ААН, была наша Беларусь. Больш за тое, 24 кастрычніка 1945 года гэты Статут уступіў у сілу пасля таго, як у ААН былі прысланы ратыфікацыйныя дакументы Савецкага Саюза, Украіны і Беларусі. Так што зноў жа першы дзень сапраўднасці юрыдычнай сілы новага дакумента быў адзначаны тым, што яго зацвердзілі, прынялі СССР, Украіна, Беларусь.

Адной з прынцыпова новых, цэнтральных ідэй Статута была ідэя правоў чалавека. Уласна кажучы, еўрапейскай думкай яна валодала ўжо з XVIII-га стагоддзя, аднак у прававым дакуменце ўпаміналася ўпершыню. І адразу ў якасці аднаго з першых крокаў сваёй дзейнасці ААН пачала распрацоўваць Дэкларацыю правоў чалавека. Беларускія эксперты ўдзельнічалі ў гэтай працы разам з экспертамі іншых краін, і нарэшце ў 1948 годзе пасля шматлікіх дыскусій, прынцыповых спрэчак і палітычнай барацьбы з'явіўся новы дакумент — Усеагульная Дэкларацыя правоў чалавека.

Яна была зацверджана Генеральнай Асамблеяй ААН 10 студзеня 1948 года, і ў гэтым годзе мы адзначаем яе 50-ці гадовы юбілей. Дэкларацыя правоў чалавека складаецца з прэамбулы і 30-ці артыкулаў, якія ўпершыню ў гісторыі прававой, сацыяльнай, філасофскай думкі чалавецтва акрэсліваюць кола грамадзянскіх, палітычных, сацыяльных, эканамічных правоў, якія мае кожны індывід самім фактам свайго нараджэння ў гэтым свеце. Гэта правы чалавечай асобы, народаў і нацый. Да гэтага правы пісалі самі сабе імперыі, манархі, дыктатары. Чалавечая асоба звычайна патанала ў моры абавязкаў. У супрацьвагу абавязкам Дэкларацыя абвясціла прававую недатыкальнасць асобы.

Дэкларацыя падкрэслівае, што «... усе людзі нараджаюцца свабоднымі і роўнымі ў сваёй годнасці» (арт.1), што «... кожны чалавек павінен валодаць усімі правамі, усімі свабодамі, абвешчанымі Дэкларацыяй, без ніякага адрознення». Годнасць, роўнасць, прававая абарона ўсіх людзей, незалежнасць індывіда ад адвольнага ціску грамадства — такая квінтэсэнцыя першага міжнароднага дакумента, які прызнаны большасцю краін свету.

19 артыкулаў, якія размешчаны пасля прэамбулы, раскрываюць правы і палітычныя свабоды, у тым ліку права на жыццё, свабоду і бяспеку асобы, на роўнасць перад Законам, на грамадзянства і ўдзел у кіраванні сваёй краінай, на валоданне маёмасцю. Яны вызначаюць, што ніхто не павінен утрымлівацца ў рабстве, падвяргацца катаванням, самавольнаму арышту або выгнанню. Дэкларацыя аб'яўляе, што кожны мае права на недатыкальнасць асабістага або сямейнага жыцця, таямніцу перапіскі, на абарону гонару і рэпутацыі, на абарону бесстароннім судом. Шырока выкладзены такія палітычныя правы, як права на свабоду перакanання, сумлення, мірных сходаў і асацыяцый, выбарчыя правы, права на свабоду перамяшчэння, на атрыманне палітычнага прыстанішча, на грамадзянства, на маёмасць, на права ўступаць у шлюб і засноўваць сям'ю.

Дэкларацыя адразу стала магутным палітычным дакументам уздзеяння на сусветны парадак. У адпаведнасці з рашэннем Генеральнай Асамблеі дзяржавы—члены ААН абавязаліся на падставе Дэкларацыі правоў чалавека выкрываць і спыняць грубыя і масавыя парушэнні правоў чалавека, якія ўсюды адбываліся тады ў сусвеце, асабліва такія, як апартэід, расавая дыскрымінацыя, генацыд або прапаганда вайны. Як бачым, ужо ў 40-ыя і 50-ыя гады вастрыё Дэкларацыі аказалася накіраваным супраць каланіялізму, усіх формаў нацыянальнага прыгнёту, масавай эксплуатацыі.

Адначасова Дэкларацыя паслужыла падставай для прыняцця іншых важнейшых міжнародных дакументаў, сярод якіх найперш — Дэкларацыя аб наданні незалежнасці каланіяльным і залежным краінам; Дэкларацыя аб спыненні рабства, гандлю рабамі і інстытутаў і звычаяў, падобных рабству, Канвенцыя супраць злачынстваў апартэіда, Канвенцыя аб ліквідацыі ўсіх формаў дыскрымінацыі жанчын, Канвенцыя аб правах дзіцяці і г.д. Прыемна адзначыць, што большая частка гэтых міжнародна-прававых дакументаў прымалася звычайна з ініцыятывы РСФСР, УССР, БССР. Наша краіна была і застаецца сааўтарам усіх галоўных рэзалюцый ААН па правах чалавека.

Сацыяльна-эканамічнае, гістарычнае развіццё свету хутка паказала, што адной Дэкларацыі правоў чалавека мала для прававога рэгулявання складаных праблем жыцця. Яно прымусіла міжнародную супольнасць пайсці далей у прыняцці іншых дакументаў аб правах чалавека, якія вынікаюць з Дэкларацыі і з'яўляюцца яе своеасаблівым працягам або ўдакладненнем у новых умовах у канкрэтных галінах чалавечай дзейнасці. Сярод іх найперш — міжнародныя пакты аб правах чалавека: Міжнародны пакт аб грамадзянскіх і палітычных правах, які быў прыняты 16 снежня 1966 года і які БССР падпісала 19 сакавіка 1968 года, а ратыфікавала 23 сакавіка 1976 года, а таксама Міжнародны пакт аб эканамічных, сацыяльных і культурных правах, які быў прыняты 16 снежня 1966 года, БССР яго ратыфікавала і ён уступіў у сілу ў 1976 годзе.

Сёння існуе больш за два дзесяткі розных пактаў і міжнародных дагавораў, якія вынікаюць з канцэпцыі і ідэйнага багацця Дэкларацыі правоў чалавека. Адначасова пры Генеральнай Асамблеі Арганізацыі Аб'яднаных Нацый была створана Камісія па правах чалавека, у якую на аснове ратацыі выбіраюцца краіны—члены ААН. Беларусь неаднаразова выбіралася ў якасці члена Камісіі па правах чалавека ААН, прымала і прымае вельмі актыўны ўдзел у абмеркаванні палітычных, прававых, сацыяльна-эканамічных і іншых пытанняў.

Пры ААН існуе таксама Камітэт па правах чалавека, які рэгулярна заслухоўвае даклады аб дзейнасці дзяржаў—членаў ААН па выкананні Міжнароднага пакта аб грамадзянскіх і палітычных правах. Камітэт складаецца з незалежных экспертаў з розных краін, якія выбіраюцца туды на конкурснай аснове. Ён вядзе сваю дзейнасць у Нью-Йорку.

Ёсць таксама Камітэт ААН па эканамічных, грамадзянскіх і культурных правах, які прымае даклады краін па пытаннях эканамічнага і культурнага развіцця. Ён складаецца таксама з экспертаў, якія выбіраюцца на конкурснай аснове ў асабістай якасці.

Аўтар гэтага артыкула таксама мае гонар быць абраным у члены гэтага Камітэта і ўдзельнічае ў тых экзаменах, якія там праходзяць дзяржавы—члены ААН на прадмет адпаведнасці іх сацыяльна-эканамічнай і культурнай дзейнасці Пакту аб эканамічных, грамадзянскіх і культурных правах. Павінен сказаць, што прайсці гэты экзамен краінам не так ужо і лёгка. Кожны раз пасля разгляду той або іншай краіны ААН публікуе даклад.

Такім чынам, сёння можна казаць, што ААН мае сістэму заканадаўчых нормаў, якая можа служыць падставай для дзейнасці краін у абароне правоў чалавека, і сістэму арганізацыйных устаноў, якая фактычна кантралюе дзейнасць краін на прадмет адпаведнасці іх міжнародна-прававой кадэфікацыі правоў чалавека.

З'ява гэтая ў сусветнай гісторыі новая, і апошнія 30 гадоў ААН можа запісаць на свой рахунак даволі значныя поспехі ў гэтай галіне дзейнасці. І ўсё ж у дзень 50-х угодкаў Дэкларацыі правоў чалавека сітуацыя ў свеце не такая ўжо добрая, каб мы сёння выказвалі агульнае задавальненне станам абароны правоў чалавека.

(Заканчэнне на 2-й стар.)

БАЛЮЧАЕ ПЫТАННЕ

У даўгах як у шаўках

Запазычанасць лячэбных устаноў Гродзеншчыны абласному вытворчаму прадпрыемству «Фармацыя» ўжо перавысіла 17 мільярдаў рублёў. Па каментарый карэспандэнт «Звязды» звярнуўся да генеральнага дырэктара прадпрыемства Мікалая ГРЫЦЭВІЧА.

— Гэта, па-першае, доўг бюджэту перад лячэбнымі ўстановамі, якія, атрымаўшы аптэчны тавар, не разлічыліся з нашым прадпрыемствам, — тлумачыць Мікалай Мікалаевіч. — І другое — ільготныя рэцэпты. Як вядома, дзяржава вызначыла льготы па аплаце за лекі для 39 катэгорый хворых (удзельнікі і інваліды вайны, інваліды І і ІІ груп, інваліды дзяцінства, дзеці да 3 гадоў і г. д.), а таксама па канкрэтных захворваннях (бранхіяльная астма, анкалагічныя, туберкулёз, пасля інфаркту...) Але ж нездарма кажуць, што бясплатны сыр бывае толькі ў пастцы. Гарантыі і льготы дзяржавы павінны быць дзяржавай і аплачаны. Бо нашаму прадпрыемству (а мы працуем на гаспадарчаразліковых умовах) ніхто нічога не дае бясплатна. Вышэйпамянёная запазычанасць лячэбных устаноў — гэта нашы абаротныя сродкі, на якія мы не можам закупіць новыя медыкаменты.

— У выніку іх дэфіцыт у бальніцах і аптэках?

— Нельга сказаць, што ў нас ёсць невырашальныя праблемы па тых ці іншых групах лякарстваў. Так, асартымент абмежаваны. Аднак калі хіміка-фармакалагічная група складаецца з 10—12 прэпаратаў, дык асноўныя з іх усё ж маем. Дарэчы, і ў лячэбных установах павінны ўмець карыстацца існуючым на аптэчным складзе асартыментам, граматна складаць заяўкі.

— Самі з пастаўшчыкамі лекаў разлічваецеся акуратна?

— З айчыннымі — так, робім усё магчымае, каб не было падставы нас папракнуць. Тым не менш нашы заяўкі сёлета поўнасцю задавальняюцца па 10—15 пазіцыях, а астатнія — толькі на 20—80 працэнтаў. Наогул айчынная прамысловасць у стане задаволіць патрэбы фармацэўтычнага рынку краіны не больш чым на чвэрць. Гэта — 250—300 пазіцый шырока вядомых, калі можна сказаць так, народных медыкаментаў. Астатнія 75 працэнтаў неабходных лекаў (нават усім вядомы карвалол) трэба набываць за мяжой. Тут у нас пры заключэнні кантрактаў два прынцыповыя падыходы — мінімізацыя цаны і максімальная адтэрміноўка плацяжу. Сёння наша запазычанасць пастаўшчыкам медыкаментаў складае звыш 70 мільярдаў рублёў. Бо дрэнна разлічваюцца лячэбныя ўстановы. І другое: фармацыя па сутнасці не можа рэалізаваць сваё права на першачарговую куплю валюты па курсу Нацбанка. У выніку амаль немагчыма працаваць па прамых кантрактах. А любое набыццё лекаў, мінуючы прамую пастаўку, вядзе да наяўнасці пасрэдніка, які павінен зарабляць на сябе. Што датычыцца работы па так званаму камерцыйнаму валютнаму курсу, дык гэта азначала б практычна двайное падаражанне лекаў.

Дарэчы, у нас ёсць неаплачаныя кантракты, якія цягнуцца з ліпеня-жніўня мінулага года.

— А пеню пастаўшчык налічвае?

— На шчасце, пакуль не. Дзякуючы нашай, як гаворыцца, «дыпламатычнай» рабоце. Праўда, з расійскімі і ўкраінскімі пастаўшчыкамі тут крыху больш складана. У іх, як і ў нас, калі праз два месяцы не атрыманы грошы за тавар з-за мяжы — падатковая інспекцыя налічвае пеню. У далёкім замежжы больш гібкае стаўленне банкаў і падатковых органаў да сваіх вытворцаў.

— Як жа аблегчыць сітуацыю з неплацяжамі?

— Зразумела, што бясплатныя і льготныя рэцэпты былі і будуць. Узяць, напрыклад, прэпараты для лячэння адэномы прастаты. Адна ўпакоўка каштуе звыш мільёна рублёў, на курс лячэння патрабуецца 4—6 упаковак. У асноўным жа гэтае захворванне датычыцца людзей пенсійнага ўзросту. І калі б не льготы — большасць хворых пайшла б на хірургічную аперацыю.

На маю думку, выйсце адно: неабходна працаваць над папаўненнем бюджэту, каб хворы атрымліваў паўнацэннае лячэнне і ў стацыянары, і льготна і пры гэтым своечасова ажыццяўлялася аплата за лекі. І чуйна рэагаваць на дынаміку бюджэтных расходаў па разліку за бясплатныя і льготныя рэцэпты. А цяпер па сутнасці няма прамой адказнасці за рэальнае становішча спраў. Фармацыя не можа купіць неабходныя лекі з-за доўгу лячэбных устаноў. Галоўны ўрач бальніцы невінаваты, паколькі недастаткова грошай дае бюджэт. Спецыялісты выканкамаўскага фінаддзела таксама ні пры чым, бо няма напаўняльнасці бюджэту. Сітуацыя «раскладваецца» на ўсіх, а хворы не атрымлівае медыкаменты ў патрэбным асартыменце.

— Пасля нядаўняга з'езда медработнікаў ці варта спадзявацца, што лекавае забеспячэнне палепшыцца?

— Хацелася б у гэта верыць. На з'ездзе была ўзнята такая важная праблема, як наданне статусу дзяржзаказу заяўкам фармацыі для айчынных вытворцаў. Акрамя таго, вынікам работы з'езда стаў зварот да Нацбанка і Саўміна наконт першачарговага права набыцця валюты на Міжбанкаўскай валютнай біржы для фармацыі. І трэцяе ключавое пытанне — падтрымка сельскай, фінансава стратнай аптэчнай сеткі. Дарэчы, на Гродзеншчыне ніводная аптэка на вёсцы не зачынена. Разам з мясцовымі органамі ўлады будзем ім дапамагаць і ў далейшым.

Гутарку вёў Барыс ПРАКОПЧЫК.

АБ ДЗЯРЖАЎНЫМ РЭГУЛЯВАННІ ВЫТВОРЧАСЦІ І АБАРОТУ АЛКАГОЛЬНАЙ ПРАДУКЦЫІ

Прэзідэнт Аляксандр Лукашэнка падпісаў прыняты парламентам рэспублікі Закон «Аб дзяржаўным рэгуляванні вытворчасці і абароту алкагольнай прадукцыі».

Ён павінен узмацніць кантрольную і рэгулюючую функцыі дзяржавы ў сферы вытворчасці і абароту алкагольнай прадукцыі, дапамагчы перадолець негатыўныя тэндэнцыі ў гэтай галіне, каб у канчатковым выніку захаваць здароўе беларускай нацыі.

У аснову закона пакладзены рашэнні кіраўніка дзяржавы па гэтаму пытанню, накіраваныя на стварэнне сістэмы жорсткага кантролю за вытворчасцю і абаротам алкагольнай прадукцыі.

Адначасова Аляксандр Лукашэнка даручыў Савету Міністраў і Адміністрацыі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь падрыхтаваць і ўнесці прэзідэнту праекты заканадаўчых актаў, якія забяспечвалі б дзяржаўную манаполію на вытворчасць і абарот лікёра-гарэлачных вырабаў.

БЕЛТА.

КУРСЫ АБМЕНУ НАЯЎНЫХ ВАЛЮТ У КАМЕРЦЫЙНЫХ БАНКАХ І АФІЦЫЙНЫ КУРС, УСТАНОЎЛЕНЫ НАЦЫЯНАЛЬНЫМ БАНКАМ НА 21 ЛІПЕНЯ 1998 г. (па стану на 15.00)

Назва банка	USD		DM		RUR		Тэлефон для даведак
	Купля	Продаж	Купля	Продаж	Купля	Продаж	
Мінск (0-17)							
Белпрамбудбанк	55000	56000	31000	31600	8500	9000	233-2110
Мінсккомплексбанк	56500	57500	31700	32300	9100	9250	228-2047
Пріорбанк	56000	57500	31300	32200	8900	9200	245-5721
Нацыянальны банк РБ (курс для безнаяўных разлікаў)	40250.00		22565,45		6480.00		Курс на 22.07.1998
Цэнтрабанк Расіі	6,2210		3,4863				

На працягу дня ўстаноўленыя курсы могуць мяняцца, курсы галаўнога ўпраўлення банка могуць неістотна адрозніваца ад курсаў, устаноўленых у абменных пунктах. Інфармацыя атрымана ад галаўных упраўленняў негандлёвых аперацый адпаведных банкаў.

Агенцтва ГРАЎЦОВА.

	USD		DM		RUR		
Рэальна абгрунтаваны курс	56500	66000	36700	37000	10500	10600	
Рынкавы намінальны курс (міжбанкаўскі рынак)	70000	72000	39238	40381	11292	11620	

УСМІХНЁМСЯ!

Малюнак Аркадзя САЛТЫКОВА.

Адзін мужык расказвае другому:

— Пасля ўчарашняй п'янкі мяне ранкам разбудзіў будзільнік.

— Прачнуўся-такі?!

— Ага, тут нехаця прачнешся. Жонка як ляснула будзільнікам па галаве!

МАЛОЧНЫ АЎТАСТОП... Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

УКАЗ ПРЭЗІДЭНТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ № 366

Аб удасканаленні сістэмы дзяржаўнага рэгулявання рынку каштоўных папер

1. Пераўтварыць:

Камітэт па каштоўных паперах пры Міністэрстве фінансаў — у Дзяржаўны камітэт па каштоўных паперах Рэспублікі Беларусь;

ва ўстаноўленым парадку (са згоды [illegible]) закрытае акцыянернае таварыства «Рэспубліканскі цэнтральны дэпазітарый каштоўных папер» — у дзяржаўнае прадпрыемства «Рэспубліканскі цэнтральны дэпазітарый каштоўных папер», перадаўшы яго ў падпарадкаванне Дзяржаўнага камітэта па каштоўных паперах.

2. Устанавіць, што:

2.1. дэпазітарная сістэма Рэспублікі Беларусь з'яўляецца двухузроўневай і ўключае ў сябе цэнтральны дэпазітарый каштоўных папер і прафесійных удзельнікаў рынку каштоўных папер Рэспублікі Беларусь, якія [illegible]

2.2. [illegible]

2.3. [illegible] Дзяржаўны камітэт па каштоўных паперах Рэспублікі Беларусь [illegible] дзяржаўнае рэгуляванне і ажыццяўленне кантролю і нагляду за рынкам каштоўных папер, іх выпускам і абарачэннем, а таксама за прафесійнай дзейнасцю па каштоўных паперах;

рэгістрацыя выпускаў каштоўных папер;

ліцэнзаванне прафесійнай дзейнасці па каштоўных паперах;

2.4. функцыі цэнтральнага дэпазітарыя каштоўных папер ускладаюцца:

па дзяржаўных каштоўных паперах і каштоўных паперах Нацыянальнага банка — на Нацыянальны банк;

па іншых каштоўных паперах — на дзяржаўнае прадпрыемства «Рэспубліканскі цэнтральны дэпазітарый каштоўных папер»;

2.5. дэпазітарый Нацыянальнага банка абавязаны прадстаўляць дзяржаўнаму прадпрыемству «Рэспубліканскі цэнтральны дэпазітарый каштоўных папер» інфармацыю аб дзяржаўных каштоўных паперах і каштоўных паперах Нацыянальнага банка, якія знаходзяцца ў абарачэнні.

3. Стварыць адкрытае акцыянернае таварыства «Беларуская валютна-фондавая біржа», прадаставіўшы яму права біржавага гандлю фінансавымі актывамі, у тым ліку валютнымі каштоўнасцямі і каштоўнымі паперамі ўсіх відаў, за выключэннем імянных прыватызацыйных чэкаў «Маёмасць».

4. Рэарганізаваць ва ўстаноўленым парадку (са згоды сходу акцыянераў) адкрытае акцыянернае таварыства «Беларуская фондавая біржа» шляхам далучэння яго да адкрытага акцыянернага таварыства «Беларуская валютна-фондавая біржа».

Пакет акцый адкрытага акцыянернага таварыства «Беларуская валютна-фондавая біржа», якія належаць дзяржаве, перадаць у аператыўнае ўпраўленне Міністэрства па кіраўніцтву дзяржаўнай маёмасцю і прыватызацыі.

5. Унесці ва Указы Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь наступныя дапаўненні і змяненні:

5.1. у сістэме рэспубліканскіх органаў дзяржаўнага кіравання, падпарадкаваных Ураду Рэспублікі Беларусь, зацверджанай Указам Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь ад 11 студзеня 1997 г. № 30 «Аб сістэме рэспубліканскіх органаў дзяржаўнага кіравання, падпарадкаваных Ураду Рэспублікі Беларусь» (Збор дэкрэтаў, указаў Прэзідэнта і пастаноў Урада Рэспублікі Беларусь, 1997 г., № 1, арт.28; № 4, арт.152; № 15, арт.535):

раздзел «Дзяржаўныя камітэты Рэспублікі Беларусь» дапоўніць абзацам наступнага зместу:

«Дзяржаўны камітэт па каштоўных паперах»;

з раздзела «Камітэты пры міністэрствах (дзяржаўных камітэтах) Рэспублікі Беларусь» выключыць абзац пятнаццаты;

5.2.пункт 1 Указа Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь ад 10 красавіка 1997 г. № 241 «Аб колькасці намеснікаў міністраў і старшынь дзяржаўных камітэтаў Рэспублікі Беларусь» (Збор дэкрэтаў, указаў Прэзідэнта і пастаноў Урада Рэспублікі Беларусь, 1997 г., № 11, арт.387; № 21, арт. 747) дапоўніць падпунктам 1.46 наступнага зместу:

«1.46. у Дзяржаўным камітэце па каштоўных паперах — тры намеснікі Старшыні, у тым ліку адзін першы»;

5.3. у дадатку 1 да Указа Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь ад 12 чэрвеня 1997 г. № 331 «Аб удасканаленні аплаты працы службовых асоб» пазіцыю дзевятую графы «Назвы пасад» дапоўніць словамі: «Дзяржаўнага камітэта па каштоўных паперах».

6. Савету Міністраў Рэспублікі Беларусь:

да 1 жніўня 1998 г. распрацаваць і зацвердзіць палажэнне аб Дзяржаўным камітэце па каштоўных паперах;

да 1 верасня 1998 г. ва ўстаноўленым парадку прыняць актывы і пасівы закрытага акцыянернага таварыства «Рэспубліканскі цэнтральны дэпазітарый каштоўных папер»;

ва ўстаноўленым парадку разгледзець пытанне аб кампенсацыі заснавальнікам закрытага акцыянернага таварыства «Рэспубліканскі цэнтральны дэпазітарый каштоўных папер» (акрамя Нацыянальнага банка і Міністэрства па кіраванню дзяржаўнай маёмасцю і прыватызацыі) сродкаў, унесеных імі ў статутны фонд названага таварыства, зыходзячы з колькасці і намінальнага кошту акцый па стану на 1 студзеня 1998 г.

7. Нацыянальнаму банку ў парадку, устаноўленым заканадаўствам Рэспублікі Беларусь, забяспечыць стварэнне адкрытага акцыянернага таварыства «Беларуская валютна-фондавая біржа», выступіць яго акцыянерам і ва ўстаноўленым парадку ўнесці ў якасці ўкладу ў статутны фонд гэтага акцыянернага таварыства актывы і пасівы дзяржаўнай установы «Міжбанкаўская валютная біржа».

8. Кіраўніцтву справамі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь у месячны тэрмін забяспечыць дзяржаўнае прадпрыемства «Рэспубліканскі цэнтральны дэпазітарый каштоўных папер» і адкрытае акцыянернае таварыства «Беларуская валютна-фондавая біржа» неабходнымі плошчамі ў адміністрацыйным будынку па вуліцы Мельнікайтэ, 2, у г.Мінску.

9. Міністэрству па кіраванню дзяржаўнай маёмасцю і прыватызацыі і Дзяржаўнаму камітэту па каштоўных паперах у двухмесячны тэрмін з дня ўступлення ў сілу гэтага Указа забяспечыць цэнтралізаванае захоўванне ў дзяржаўным прадпрыемстве «Рэспубліканскі цэнтральны дэпазітарый каштоўных папер» падлягаючых дзяржаўнай рэгістрацыі каштоўных папер эмітэнтаў Рэспублікі Беларусь.

10. Дзяржаўнаму камітэту па каштоўных паперах распрацаваць і зацвердзіць адзіныя стандарты вядзення і ўліку дэпазітарных аперацый.

11. Гэты Указ уступае ў сілу з дня яго апублікавання.

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь А.ЛУКАШЭНКА.

20 ліпеня 1998 г., г.Мінск.

ПРАВЫ ЧАЛАВЕКА, ГРАМАДСТВА, АСОБА

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Многія гісторыкі, грамадскія дзеячы, палітычныя фігуры адзначаюць, што для вялікай колькасці людзей у свеце універсальная Дэкларацыя правоў чалавека — усё яшчэ абяцанне лепшай будучыні пры даволі непрыглядной рэальнасці. На самой справе сёння вельмі шмат трэба яшчэ зрабіць, каб былі гарантаваны эканамічныя правы чалавека. Амаль паўтары мільёны чалавек у свеце жывуць на даход, меншы за 1 долар на дзень. Больш за 35 тысяч чалавек кожны дзень паміраюць ад хвароб, якія выкліканы недаяданнем, — працей — голадам. Мільярд дарослых у свеце, галоўным чынам жанчыны, не могуць чытаць і пісаць. У палове краін свету ў турмах томяцца так званыя «вязні сумлення» за рэлігійныя, этнічныя і іншыя асаблівасці. Таму наперадзе вялікая праца, мабыць, намнога большая і напружаная, чым раней, калі ідэі Дэкларацыі адносна чалавечай асобы і яе свабод сталі рэальнасцю ўсюды ў свеце.

Усеагульная Дэкларацыя правоў чалавека пакуль стала толькі кульмінацыяй першага этапу ўсведамлення чалавецтвам неабходнасці сканцэнтравання ўвагі на чалавечай асобе, на індывідзе. Асоба стала сусветным вызначэннем гістарычнага працэса. Аднак жа гістарычная рэалізацыя гэтага стала адбывацца марудна і многапланава.У 50-ыя, 60-ыя, 70-ыя гады дзейнасць ААН у галіне правоў чалавека ўнесла вялікі ўклад у працэсы дэкаланізацыі, спыненне войнаў на расавай і этнічнай аснове, пачатак міжнародных праграм барацьбы з голадам, хваробамі, эканамічнай няроўнасцю. У 70-ыя гады, аднак, мы можам канстатаваць пачатак новага этапа пашырэння міжнароднага поля правоў чалавека, які звязаны з перыядам разбраення і пачаткам Хельсінкскага працэса.

Заключны акт еўрапейскай арганізацыі па бяспецы і супрацоўніцтве ў Еўропе, так званая Хельсінкская дэкларацыя, якая была падпісана ў 1975 годзе, сканцэнтравала дзейнасць еўрапейскіх дзяржаў на прадухіленні войнаў на яе тэрыторыі, на прызнанні межаў і асабліва надала [illegible] правам чалавека. Тройчы на канферэнцыях у Парыжы ў 1989 годзе, Капенгагене ў 1990 годзе і Маскве ў 1991 годзе былі прыняты дакументы, якія фармулявалі чалавечае вымярэнне, — гэта значыць комплекс правоў чалавека, якія адносяцца да палітычных свабод асобы, да яе эканамічных патрэб і яе нармальнага развіцця, а таксама да свабоды чалавечага сумлення.

Мабыць, не выпадкова, што спачатку НБСЕ, а цяпер — АБСЕ, была адзінай з усіх арганізацый еўрапейскіх дзяржаў, якая ўзяла на сябе так званае чалавечае вымярэнне. Тлумачэнне тут яснае: пакуль што толькі ў Еўропе, Злучаных Штатах Амерыкі, Канадзе і вельмі нямногіх іншых індустрыяльна развітых дзяржавах дасягнуты такі ўзровень сацыяльна-эканамічнага развіцця, які дае магчымасць рэальна казаць аб гарантаванні правоў чалавека ва ўсім аб'ёме.

Аднак жа гарантаванне правоў чалавека і іх рэальнае ўздзейненне — гэта не тое самае. І сёння нават еўрапейскія краіны не могуць цалкам выкараніць вялікія сацыяльныя хваробы, якія супярэчаць і Дэкларацыі правоў чалавека, і Пактам аб міжнародных грамадзянскіх правах. Сярод іх для большасці развітых краін Заходняй Еўропы, ЗША — найбольш балючымі застаюцца беспрацоўе, няроўнасць у становішчы мужчын і жанчын, безабароненасць так званых ранімых груп насельніцтва: пенсіянераў, дзяцей, інвалідаў.

Перыядычныя даклады аб грамадзянскіх правах, якія краіны—члены ААН рэгулярна прадстаўляюць у памянёныя Камітэты па правах чалавека, сведчаць аб тым, што нават заходнееўрапейскія краіны, якія не без падставы маюць магчымасць ганарыцца высокім узроўнем тэхнічнага, эканамічнага развіцця, не могуць сёння забяспечыць прымяненне творчым сілам сваіх грамадзян. Феномен «сацыяльнага выключэння» — выключанасці з актыўнага грамадскага жыцця мільёнаў дарослых людзей у гэтых краінах праз беспрацоўе, немагчымасць гарантаваць паўнацэнны адпачынак, немагчымасць гарантаваць лячэнне, — з'яўляюцца фактам.

Краіны так званага былога сацыялістычнага лагера, хоць і не змаглі дасягнуць узроўню эканамічнага развіцця заходніх краін, аднак вырашалі праблемы сацыяльнага забеспячэння, аховы правоў ранімых груп насельніцтва — пенсіянераў, моладзі, інвалідаў, медыцынскага абслугоўвання і адукацыі значна лепш. Сёння, праўда, на жаль, на большай прасторы былых сацыялістычных краін у Еўропе таксама пануе беспрацоўе, неадукаванасць, немагчымасць атрымаць кваліфікаваную медыцынскую і іншую дапамогу. Свет пакутуе ад перанаселенасці, недаядання, хранічных захворванняў, ад масавых патокаў міграцыі з краіны ў краіну ў выніку этнічных канфліктаў і войнаў, а таксама ў выніку таго, што людзі ў пошуку ежы і лепшага жыцця тысячамі і мільёнамі зрухваюцца з наседжаных месцаў.

Арганізацыі Аб'яднаных Нацый трэба надаваць больш увагі гэтым абставінам і прапаноўваць больш дакладныя праграмы барацьбы з сусветнай беднасцю, непісьменнасцю, хваробамі, нездавальняючай экалагічнай сітуацыяй.

Найгорш аднак тое, што ў апошнія гады, асабліва пасля распаду Савецкага Саюза, заходнія дзяржавы, і асабліва ЗША, пачалі надаваць праблематыцы правоў чалавека ідэалагічную трактоўку і выкарыстоў[illegible]

[illegible] Беларусь у гэтых дакладах або не з'яўлялася зусім, або з'яўлялася вельмі мала. Аднак пасля падзей 1996 года, калі наш народ выказаўся на рэферэндуме на карысць новай, папраўленай Канстытуцыі і фактычна адлучыў ад улады менавіта тых палітычных дзеячаў, якіх падтрымлівалі Злучаныя Штаты, Беларусь некалькі разоў трапляла ў гэты даклад з такой ацэнкай, што стан правоў чалавека ў ёй выклікае заклапочанасць Злучаных Штатаў.

У гэтым годзе ўпершыню ў нашай гісторыі [illegible] даклад, які накіравалі ў Злучаныя Штаты Амерыкі. [illegible] дома і накіравалі ўсім нашым дыпламатычным прадстаўніцтвам за мяжой для выкарыстання ў якасці інфармацыйнай даведкі.

Найперш, мы не прызнаём права Злучаных Штатаў Амерыкі [illegible]

[illegible]

Сёння мы можам гаварыць аб пэўнай недасканаласці нашага заканадаўства, якое трэба яшчэ ўдасканальваць у многіх напрамках [illegible]

[illegible] Сацыяльная арыентаванасць стратэгіі Прэзідэнта Беларусі і беларускага ўрада з'яўляецца міжнароднай з'явай, на якую звярнулі ўвагу і Камісія ААН па правах чалавека, і абодва Камітэты — Камітэт ААН па правах чалавека і Камітэт па сацыяльных, эканамічных і культурных правах. Менавіта таму ў 1996 годзе ААН праводзіла ў Беларусі Канферэнцыю па ўстойліваму развіццю, якая яшчэ і сёння мае шырокі міжнародны рэзананс. Наша дзейнасць у гэтай галіне адзначаецца пазітыўна.

[illegible] падкамісіі і падкамітэты, што дзейнічаюць у гэтай галіне ў міжнародных установах.

Важным фактарам, які значна паўплывае на далейшую праваахоўную дзейнасць Беларусі, стане наша праца ў рамках міжнародных арганізацый, на яе рэгулярных пасяджэннях, а таксама ўнясенні ініцыятыў па новых кроках у галіне правоў чалавека. [illegible]

[illegible] лансаванасць, яго добра абгрунтаваны прававы характар. У свеце добра ведаюць, што мы заўсёды ставімся і ставіліся да міжнародных нормаў і міжнароднага прававога парадку вельмі добрасумленна і сур'ёзна. Думаецца, што гэты падыход мы захаваем і надалей.

Іван АНТАНОВІЧ.

ВЫЖЫВАЦЬ — РАЗАМ

АНТЫЧАРНОБЫЛЬСКІ АЛЬЯНС ТРЫМАЕ ЭКЗАМЕН НА ТРЫВАЛАСЦЬ

Якія перспектывы ў праграмы сумеснай дзейнасці па пераадоленню наступстваў чарнобыльскай катастрофы ў рамках Саюза Беларусі і Расіі?

Вось простая і адначасова прынцыповая выснова: якімі б шляхамі ні ішлі нашыя народы, пацярпелыя ад ядзернай катастрофы, постчарнобыльскія рэаліі не дадуць нам забыцца адзін на аднаго. Помніць пра гора суседа, імкнуцца падставіць яму плячо дапамогі і, значыць, чакаць гэткіх жа адносінаў і да сябе — у многім менавіта тут і ляжаць вытокі сумеснай палітыкі выжывання.

Гэты тэзіс «Звязда» праводзіла ў сваіх публікацыях і восем—дзесяць гадоў таму, прытрымліваецца яго і сёння. Падкрэсліваючы адначасова, што дзе-нідзе ў пэўных структурах гэты прынцып паспеў ужо зрабіцца нейкім агульным месцам, калі гучыць шмат напышлівых слоў, складаюцца «лёсаносныя» дакументы, а канкрэтная справа тармозіцца.

Ці змянілася сёння што-небудзь у тым плане, калі перавагу аддаюць не пустой балбатні, а менавіта справе? У размове з журналістам гэтае пытанне асвятляе намеснік старшыні Камісіі па праблемах чарнобыльскай катастрофы, экалогіі і прыродакарыстання Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь Марыя Худая. Яна адначасова з'яўляецца таксама старшынёй Камісіі па экалогіі, прыродакарыстанню і ліквідацыі наступстваў аварый Парламенцкага сходу Саюза Беларусі і Расіі.

— Давайце, Марыя Мікалаеўна, разам з вамі прыгадаем сумесную чарнобыльскую практыку Беларусі і Расіі, скажам, шасцігадовай даўнасці. Тады дзвюма краінамі была створана так званая пастаянная нарада рабочых прадстаўнікоў у Маскве, якая курыравала ўсё кола чарнобыльскіх пытанняў, што патрабавалі ўзаемнага ўзгаднення. Многае, аднак, «курыравалася» так, што дастатковая колькасць важнейшых сумесных праектаў выканана не была. На чым грунтуецца сумесная работа па Чарнобылю сёння?

— Калі быў створаны Парламенцкі сход Саюза Беларусі і Расіі, сфарміраваны адпаведныя яго камісіі, то асноўнымі пытаннямі нашай сумеснай работы сталі праблемы уніфікацыі заканадаўчых актаў абедзвюх дзяржаў.

Было прынята і рашэнне аб стварэнні кансалідаванага бюджэту Саюза для фінансавання сумесных праграм у рамках таго ж Саюза Беларусі і Расіі. Частка Расійскай Федэрацыі ў гэтым бюджэце складае дзве трэці, Беларусі — адну трэць.

Важнейшыя задачы пры гэтым ставіліся эканамічныя. Аднак пры фарміраванні сумесных праграм і кансалідаванага бюджэту парламентарыі абедзвюх краін не менш важным палічылі і вырашэнне праблем па ліквідацыі наступстваў ядзернай катастрофы. Таму і была вылучана прапанова стварыць сумесную чарнобыльскую праграму.

— Пытанне не без падтэксту: хто менавіта прапанаваў гэтую ідэю?

— Прапанова прагучала з нашага, беларускага боку. Але расійскія парламентарыі яе аднагалосна падтрымалі.

Каб праграма была рэальнай, складзенай кваліфікавана і каб у ёй быў зацікаўлены і расійскі бок, на першы план мы паставілі навукова-практычны падыход, што абяцала б хуткую канкрэтную аддачу.

Мы стварылі пры нашай камісіі Парламенцкага сходу грамадскае фарміраванне — навукова-кансультатыўны савет, які з беларускага боку ўзначаліў вядомы вучоны акадэмік Яўген Канапля. Вучоныя прапрацавалі навуковую частку праекта праграмы, які прадставілі міністэрствы па надзвычайных сітуацыях Беларусі і Расіі.

У верасні мінулага года ў Гомелі адбылася пашыраная нарада дзвюх камісій Парламенцкага сходу — нашай, «экалагічнай», і камісіі па сацыяльных пытаннях. Тады беларускія парламентарыі ўзнялі яшчэ адну важную праблему: у сумесную праграму акрамя навуковай праблематыкі абавязкова трэба ўключыць мерапрыемствы па стварэнню і ўмацаванню матэрыяльна-тэхнічнай базы. Вось тут і ўзнікла пытанне аб фінансаванні будаўніцтва спецыялізаванага дыспансера ў Гомелі, а таксама аб працягу работ на ўзвядзенні завода медпрэпаратаў у Гродзенскай вобласці.

На чарговай сесіі Парламенцкага сходу Саюза ў Калінінградзе ў лістападзе мінулага года наша праграма была нарэшце адобрана. Згодна з ёю на сумесную дзейнасць па чарнобыльскай праблематыцы першапачаткова закладвалася на гэты год 33,5 мільёна «новых» расійскіх рублёў.

— Але ж, Марыя Мікалаеўна, напомню: «жалезных» дамоўленасцяў паміж бакамі наконт памянёных чарнобыльскіх будоўляў раней было дастаткова. Як, дарэчы, і па іншых пазіцыях. У выніку ж — бясслаўныя правалы. Цяжка паверыць, што новая праграма адразу «ўтраслася», грошы знайшлі, а рабочыя на будоўлях закасалі рукавы...

— Калі б гэта так і было! Нашы беларускія міністэрствы хутка ўзгаднілі ўсе пункты праграмы. А вось па калідорах расійскіх міністэрстваў мне прыйшлося прайсці вельмі доўгі шлях. Хоць, калі па праўдзе, усе падобныя ўзгадненні — гэта функцыі не парламенцкай камісіі, а органаў менавіта выканаўчай улады. Аднак дзеля паскарэння справы ўсё прыйшлося ўзяць на свае плечы.

Спачатку ўзніклі «пытанні» з боку расійскага Міністэрства па надзвычайных сітуацыях (МНС): трэба, маўляў, уключыць у праграму і аб'екты на тэрыторыі Расіі. Мы пайшлі на кампраміс — і ў праграму было запісана завяршэнне будаўніцтва Усерасійскага цэнтра экалагічнай і радыяцыйнай медыцыны ў Пецярбургу.

Потым прыйшлося «прабіваць» праграму ў Мінэканоміцы Расіі — даказваць, пераконваць, настойваць. З апісання ўсёй гэтай эпапеі мог бы атрымацца цікавы раман.

Мы ж павінны былі па плану ўзгадніць праграму ва ўсіх структурах кіравання Расійскай Федэрацыі да 1 снежня 1997 года. Але пасля той самай сесіі ў Калінінградзе праходзіць чатыры месяцы, а МНС Расіі маўчыць, работу па ўзгадненню праграмы не завяршае. Значыць, зноў трэба пераконваць і націскаць.

Пераадолець перашкоды дапамагло выязное пасяджэнне Выканаўчага камітэта Саюза Беларусі і Расіі, якое прайшло пад старшынствам былога кіраўніка расійскага ўрада В. Чарнамырдзіна ў снежні мінулага года ў Мінску. Тады канчаткова і дабіліся ўключэння ў праграму аб'ектаў у Гомелі і Гродзенскай вобласці.

Тады ж я звярнулася да В. Чарнамырдзіна з просьбай павялічыць аб'ём фінансавання мерапрыемстваў праграмы хоць бы ў паўтара раза, паколькі ў яго, як у старшыні выканкама Саюза, быў пэўны неразмеркаваны рэзерв сродкаў пад усе сумесныя праграмы. Ён даў даручэнне членам выканкама Саюза разгледзець гэту прапанову і, па магчымасці, станоўча вырашыць пытанне. Потым зноў ускладняла сітуацыю тое ж Мінэканомікі. Затым была «дуэль» з расійскім Мінфінам. Ці трэба працягваць?

Канчатковае падпісанне сумеснай чарнобыльскай праграмы ўсё ж адбылося — у чэрвені гэтага года. Праўда, трэба адзначыць: у зацягванні тэрмінаў адыгралі ролю і тыя абставіны, што першапачаткова праграма была пралічана і ўказана патрэбная на яе сума сродкаў толькі на адзін 1998 год. Аднак потым на пасяджэнні Выканаўчага камітэта Саюза прагучала патрабаванне падлічыць расходы на ўсю праграму на 1998—2000 гады поўнасцю. Канчатковы аб'ём неабходных фінансавых сродкаў склаў 333,7 мільёна «новых» расійскіх рублёў. Сваю частку тут унясе і Беларусь.

Сёння дакладна можна сказаць толькі тое, што аб'ём фінансаў пад праграму на адзін 1998 год складае 50 мільёнаў расійскіх рублёў — з гэтым цяпер згодны і расійскі ўрад, і яго прэм'ер С. Кірыенка. Па астатніх двух гадах ёсць «пытанні». Тыя ж Мінэканомікі і Мінфін Расіі лічаць, што павялічваць за кошт чарнобыльскай праграмы ўвесь кансалідаваны бюджэт саюза асаблівай магчымасці няма. Пакуль тут ідзе прапрацоўка пытання.

— Напэўна, можна канстатаваць: як толькі справа ад агульнай рыторыкі аб неабходнасці чарнобыльскай дапамогі пераходзіць да канкрэтных пытанняў, асабліва грашовых, то зноў знаходзяцца не толькі прыхільнікі, але і праціўнікі цеснага супрацоўніцтва ў гэтай сферы. Пра матывы гадаць не будзем, але яны існуюць.

— Гэта, безумоўна, так. Аднак хачу падкрэсліць, на мой погляд, галоўную канкрэтыку: сумесная чарнобыльская праграма на тры гады ў аб'ёме 333,7 мільёна расійскіх рублёў зацверджана Выканаўчым камітэтам Саюза Беларусі і Расіі. І я так разумею, што яна будзе падтрымана Вышэйшым Саветам Саюза. Гэта ўжо падстава, што такую ж пазіцыю зойме і расійскі ўрад. Урад жа Беларусі, са свайго боку, такое рашэнне прыняў ужо даўно.

З'яўляюцца ўжо і новыя праблемы. Час зацвярджэння праграмы, як гаварылася, зацягнуўся, і патрэбныя на 1998 год 50 мільёнаў неабходна паспець выдзеліць поўнасцю, — пра што я і прасіла расійскага прэм'ера С. Кірыенку. Тым больш, што ў дакументах пасяджэння выканкама Саюза гэты «момант» адзначаны спецыяльна.

— «Баталіі», апісаныя вамі, безумоўна, уражваюць. Вопыт падказвае: яны, хоць і ў іншым выглядзе, могуць паўтарыцца. Гэта ж факт, што пяць гадоў таму ў Гомелі, у Навабеліцы, на закладцы спецдыспансера грымелі літаўры, а тагачасныя кіраўнікі «агучвалі» ўзнёслыя тэксты. Потым грошы на будоўлю даваць перасталі і падрадчык — славенска-швейцарская фірма «Смелт-Інтаг» адтуль хуценька рэціраваўся. Прэзідэнт днямі, калі наведаў зону, у чарговы раз заклікаў пакончыць з такім бязладдзем. А як? Вось і пытанне: ёсць па сумеснай праграме грошы на гэты аб'ект ці няма? Як і на будаўніцтва завода медпрэпаратаў?

— Па стану на 1 чэрвеня гэтага года з боку Расійскай Федэрацыі на будаўніцтва гэтых двух аб'ектаў выдзелена каля 1,5 мільёна рублёў. Каб першая чарга завода медпрэпаратаў сёлета ўступіла ў строй, у праграме прадугледжана 10 мільёнаў расійскіх рублёў, запланаваны таксама сродкі з бюджэту Беларусі. Думаю, пускавы комплекс прадпрыемства сёлета будзе здадзены ў эксплуатацыю.

Што датычыць спецдыспансера ў Гомелі, то тут за пяць гадоў асвоена крыху больш як пятая частка кошту ўсяго комплексу. Для яго завяршэння спатрэбіцца яшчэ мінімум два гады. Цяпер, калі фінансы на спецдыспансер зацверджаны прынятай сумеснай праграмай і да таго ж пачнецца адпаведнае фінансаванне з бюджэту Беларусі, — адным словам, паявяцца сродкі, то, можна думаць, «Смелт-Інтаг» вернецца на аб'ект.

Падлічана, што для заканчэння работ на два наступныя гады штогод трэба выдзяляць па 53 мільёны расійскіх рублёў, не лічачы сродкаў з бюджэту Беларусі. Сёлета ж патрабуецца 15 мільёнаў расійскіх рублёў — сумы, зразумела, вялікія.

— Гэта і выклікае заклапочанасць, што фігуруюць вялікія сумы ў расійскіх рублях. Прывяду дынаміку «чарнобыльскіх» пералічэнняў у 1992—1993 гадах (пасля такія даныя ў адкрытым друку чамусьці ўжо не з'яўляліся). Спачатку Расія ўзяла на сябе абавязацельства выдзеліць Беларусі ў тагачасных грашовых адзінках 7,14 мільярда рублёў — і значна не дацягнула да гэтай лічбы. У 1993 годзе новым пагадненнем расіяне былі абавязаны выдзеліць 8,5 мільярда рублёў. А пералічылі каля... 2 мільярдаў! Не хацелася б, Марыя Мікалаеўна, і думаць, што такая «дынаміка» можа паўтарыцца, але ж прыведзеныя вамі лічбы гавораць самі за сябе. Ва ўсякім разе, пакуль.

— Так, падобная сітуацыя ў мінулыя гады сапраўды назіралася. Але раней не было такога моцнага базіса, як Саюз Беларусі і Расіі, канкрэтных праграм па супрацоўніцтву і іх фінансаванню, афіцыйна зацверджаных на вышэйшым узроўні.

Сітуацыя ж, як вядома, яшчэ нядаўна складвалася няпростая — не было зацверджанай чарнобыльскай праграмы. Але яна з'явілася — і сродкі, хоць і павольна, але пайшлі ўжо. Па тым, як сёння паварочваецца ход спраў, можна меркаваць, што ў далейшым праблемы будуць развязвацца куды хутчэй. Я асабіста вельмі хацела б спадзявацца, што наша агульная праграма будзе выконвацца так, як задумана.

— Разумею, што крытыкаваць расіян агулам за хібы ў чарнобыльскім супрацоўніцтве з Беларуссю не прыходзіцца. Многія ж ведаюць, што ў іх маюцца ажно тры дзяржаўныя праграмы: уральская (Каштымскі радыяцыйны «след»), алтайская (ядзерныя выпрабаванні на Сяміпалацінскім палігоне) і ўласна чарнобыльская. Адкуль жа браць на гэта вялікія грошы, калі стан расійскай эканомікі і фінансаў вядомы ва ўсім свеце? І чаго вартыя нашы спадзяванні? Расія ж сама шукае ў гэтым плане дапамогі ў ЗША, ФРГ і іншых заходніх краін. І часта яе знаходзіць. У нас жа такой «аддушыны» на сённяшні дзень няма.

— Што ж, і гэта таксама — рэаліі цяперашняга часу. Радавыя грамадзяне заходніх краін, менавіта недзяржаўныя грамадскія аб'яднанні (падкрэсліваю гэта!) нас разумеюць і дапамагаюць нашым чарнобыльцам чым могуць. Канвоі з гуманітарнымі грузамі з Германіі, Англіі, іншых багатых краін — сведчанне таму.

А вось калі гаварыць пра ўрадавыя структуры дзяржаў Заходняй Еўропы, то, асабліва калі ўлічыць сённяшнія палітычныя вятры, можна ўбачыць, што яны зусім не гараць жаданнем дапамагаць ахвярам Чарнобыля. Зрэшты, гэта адчувалася і раней.

Атрымліваецца, што рэалізацыя буйных праектаў па выратаванню насельніцтва нашых краін, што пацярпелі ад Чарнобыля, гэта наш уласны клопат — сумесна з Расіяй. А паколькі гэта справа пастаўлена на трывалую міждзяржаўную аснову, то можна спадзявацца, што фінансавыя сродкі для вырашэння сапраўды лёсаноснай праблемы ўвогуле знойдуцца.

Так, размова сапраўды ідзе пра выжыванне нацыі. І нават калі мы сёння маем сумесную чарнобыльскую праграму, то ўсё роўна ўпадаць з гэтай нагоды ў нейкую эйфарыю ніяк не выпадае, бо наш партнёр Расія, яе фінансавая дапамога далёка не кампенсуюць нашы ўнутраныя затраты на ліквідацыю наступстваў Чарнобыля. Але ж факт: нейкую частку свайго бюджэту расіяне ўсё ж выдзяляюць для дапамогі нашым і, адпаведна, сваім чарнобыльцам. Вось тут у пэўнай ступені і відаць, што сябры пазнаюцца менавіта ў бядзе.

Гутарыў Валерый ЧАРНЯЎСКІ.

Інфармацыйнае паведамленне аб аўкцыёне

Міністэрства па кіраванню дзяржаўнай маёмасцю і прыватызацыі Рэспублікі Беларусь запрашае фізічных і юрыдычных асоб прыняць удзел у аўкцыёне па продажы акцый акцыянерных таварыстваў, якія належаць дзяржаве, за грашовыя сродкі.

Аўкцыён адбудзецца 26 жніўня 1998 г. у 10.00 па адрасу: г. Мінск, вул. Мяснікова, 39, актавая зала.

Заявы на ўдзел у аўкцыёне прымаюцца да 18.00 24 жніўня 1998 г. па адрасу: г. Мінск, вул. Мяснікова, 39, каб. 550, Камітэт па распараджэнню акцыямі пры Міндзяржмаёмасці.

Для ўдзелу ў аўкцыёне прадстаўляюцца:

- заява на ўдзел у аўкцыёне па ўстаноўленай форме;
- копіі плацежных даручэнняЎ, якія пацвярджаюць пералічэнне на разліковы рахунак Камітэта па распараджэнню акцыямі пры Міндзяржмаёмасці № 3622000001076 у АСБ «Беларусбанк», код 795:
- спецыяльнага збору за падачу заявы ў памеры 4 мінімальных заработных плат;
- платы за рэгістрацыю ў памеры 1/4 мінімальнай заработнай платы;
- гарантыйнага збору ў памеры 10 працэнтаў ад пачатковай цаны заяўленага лота, які мае найбольшы кошт;
- даведка фінансавых органаў аб прадстаўленні дэкларацый аб аб'ёмах і крыніцах інвестыцый, накіроўваемых на набыццё акцый на аўкцыёне;
- копіі ўстаноўчых дакументаў, завераныя натарыяльна ці органам, які ажыццяўляе рэгістрацыю.

Пераможцы аўкцыёну кампенсуюць фактычныя затраты на падрыхтоўку і правядзенне аўкцыёну згодна з зацверджаным каштарысам.

Атрымаць больш падрабязную інфармацыю аб акцыянерных таварыствах, азнаёміцца з праспектамі эмісій і балансамі па стану на 1 студзеня 1998 г. можна па адрасу:

г. Мінск, вул. Мяснікова, 39, каб. 812.

Кантактныя тэлефоны: 276-99-05, 276-99-45.

№	Назва АТ	Статутны фонд, шт. акцый	Намінальны кошт акцыі, руб.	Цана адной акцыі, руб.		Колькасць выстаўляемых на аўкцыён акцый, шт./руб.	Колькасць акцый па лотах / пачатковая цана продажу, шт./руб.														
							1 лот	2 лот	3 лот	4 лот	5 лот	6 лот	7 лот	8 лот	9 лот	10 лот	11 лот	12 лот	13 лот	14 лот	15 лот
	Брэцкая вобласць																				
1.	Баранавіцкая абутковая фабрыка	10355	490000	2059000	9,8	1010/ 2079590000	10/ 20590000	10/ 20590000	20/ 41180000	20/ 41180000	50/ 102950000	80/ 164720000	100/ 205900000	100/ 205900000	100/ 205900000	100/ 205900000	100/ 205900000	100/ 205900000	100/ 205900000	120/ 247080000	
2.	Белбудтранс	3609	50000	2296000	6,0	217/ 498232000	17/ 39032000	25/ 57400000	25/ 57400000	25/ 57400000	25/ 57400000	25/ 57400000	25/ 57400000	25/ 57400000	25/ 57400000						
	Віцебская вобласць																				
3.	Аддзелачнік-28, г. Полацк	40860	35000	171000	9,8	3985/ 681435000	35/ 5985000	50/ 8550000	50/ 8550000	50/ 8550000	100/ 17100000	150/ 25650000	200/ 34200000	300/ 51300000	400/ 68400000	400/ 68400000	500/ 85500000	500/ 85500000	550/ 94050000	700/ 119700000	
	Гродзенская вобласць																				
4.	Гроднааўтасервіс	10017	206000	1256000	8,8	879/ 1104024000	29/ 36424000	50/ 62800000	50/ 62800000	50/ 62800000	50/ 62800000	50/ 62800000	50/ 62800000	50/ 62800000	50/ 62800000	50/ 62800000	50/ 62800000	100/ 125600000	100/ 125600000	150/ 188400000	
5.	Гроднаінтэртранс	117290	10000	774000	1,5	1747/ 1352178000	20/ 15480000	27/ 20898000	30/ 23220000	30/ 23220000	40/ 30960000	50/ 38700000	50/ 38700000	50/ 38700000	50/ 38700000	50/ 38700000	200/ 154800000	300/ 232200000	400/ 309600000	450/ 348300000	
6.	Станцыя тэхнічнага абслугоўвання № 1, г. Ліда	5437	10000	586000	4,6	248/ 145328000	18/ 10548000	20/ 11720000	30/ 17580000	30/ 17580000	30/ 17580000	30/ 17580000	30/ 17580000	30/ 17580000	30/ 17580000						
7.	Белкава, г. Ашмяны	173186	35000	109000	7,6	13198/ 1438582000	98/ 10682000	100/ 10900000	150/ 16350000	150/ 16350000	200/ 21800000	300/ 32700000	400/ 43600000.	500/ 54500000	1000/ 109000000	2000/ 218000000	2000/ 218000000	2000/ 218000000	2000/ 218000000	2300/ 250700000	
	г. Мінск																				
8.	Рэспубліканскі дом мадэляў абутку, г. Мінск	122240	1000	87000	1,5	1790/ 155730000	40/ 3480000	50/ 4350000	50/ 4350000	100/ 8700000	100/ 8700000	100/ 8700000	100/ 8700000	100/ 8700000	200/ 17400000	200/ 17400000	200/ 17400000	250/ 21750000	300/ 26100000		
9.	Белаўтатэхсэрвіс, г. Мінск	29473	10000	937000	6,2	1827/ 1711899000	27/ 25299000	50/ 46850000	50/ 46850000	50/ 46850000	50/ 46850000	100/ 93700000	100/ 93700000	100/ 93700000	100/ 93700000	200/ 187400000	200/ 187400000	200/ 187400000	200/ 187400000	200/ 187400000	200/ 187400000
10.	СПМК-81, г. Мінск	36354	5000	371000	0,9	337/ 125027000	17/ 6307000	20/ 7420000	25/ 9275000	25/ 9275000	25/ 9275000	25/ 9275000	25/ 9275000	25/ 9275000	25/ 9275000	25/ 9275000	50/ 18550000	50/ 18550000			
11.	Мінсктэлекамбуд	143007	35000	253000	6,6	9473/ 2396669000	23/ 5819000	25/ 6325000	25/ 6325000	50/ 12650000	50/ 12650000	100/ 25300000	200/ 50600000	300/ 75900000	700/ 177100000	1000/ 253000000	1000/ 253000000	1500/ 379500000	1500/ 379500000	1500/ 379500000	1500/ 379500000
12.	Белспецпраект, г. Мінск	18586	70000	165000	7,4	1381/ 227865000	21/ 3465000	40/ 6600000	40/ 6600000	50/ 8250000	50/ 8250000	100/ 16500000	100/ 16500000	100/ 16500000	100/ 16500000	100/ 16500000	100/ 16500000	100/ 16500000	100/ 16500000	180/ 29700000	200/ 33000000
13.	Пад'ём, г. Мінск	10813	140000	646000	5,1	555/ 358530000	20/ 12920000	25/ 16150000	25/ 16150000	25/ 16150000	25/ 16150000	25/ 16150000	30/ 19380000	30/ 19380000	50/ 32300000	50/ 32300000	50/ 32300000	50/ 32300000	50/ 32300000	50/ 32300000	50/ 32300000
14.	Дрэнаж, г. Мінск	4966	105000	545000	9,8	486/ 264870000	16/ 8720000	20/ 10900000	20/ 10900000	20/ 10900000	20/ 10900000	25/ 13625000	25/ 13625000	25/ 13625000	25/ 13625000	40/ 21800000	50/ 27250000	50/ 27250000	50/ 27250000	100/ 54500000	
	Мінская вобласць																				
15.	Спецыялізаванае будаўніча-мантажнае прадпрыемства Маладзечна № 128	28571	7000	78000	1,7	490/ 38220000	20/ 1560000	20/ 1560000	20/ 1560000	30/ 2340000	50/ 3900000	50/ 3900000	50/ 3900000	50/ 3900000	50/ 3900000	50/ 3900000	50/ 3900000	50/ 3900000			
16.	ПМК-188, г. Валожын	56184	10000	372000	0,1	82/ 30504000	10/ 3720000	10/ 3720000	10/ 3720000	10/ 3720000	12/ 4464000	15/ 5580000	15/ 5580000								
17.	Мінскводбуд	3920	700000	5570000	10,0	392/ 2183440000	12/ 66840000	20/ 111400000	20/ 111400000	20/ 111400000	20/ 111400000	25/ 139250000	25/ 139250000	25/ 139250000	25/ 139250000	25/ 139250000	25/ 139250000	25/ 139250000	25/ 139250000	50/ 278500000	50/ 278500000
18.	ПМК-2, г. Заслаўе	8011	105000	718000	5,9	469/ 336742000	10/ 7180000	19/ 13642000	20/ 14360000	20/ 1436000	25/ 17950000	25/ 17950000	25/ 17950000	25/ 17950000	25/ 17950000	25/ 17950000	50/ 35900000	50/ 35900000	50/ 35900000	50/ 35900000	50/ 35900000
19.	ПМК-32, г. Маладзечна	5690	350000	4168000	10,0	569/ 237159000	10/ 41680000	19/ 79192000	20/ 83360000	20/ 83360000	25/ 104200000	25/ 104200000	50/ 208400000	50/ 208400000	50/ 208400000	50/ 208400000	50/ 208400000	50/ 208400000	50/ 208400000	50/ 208400000	50/ 208400000
20.	Слуцкі цукроварафінадны завод	336059	350000	1840000	0,1	128/ 235520000	10/ 18400000	10/ 18400000	10/ 18400000	10/ 18400000	10/ 18400000	10/ 18400000	10/ 18400000	10/ 18400000	10/ 18400000	10/ 18400000	10/ 18400000	18/ 33120000			

Міндзяржмаёмасць паведамляе

аб змяненнях у інфармацыйнае паведамленне аб чэкавым аўкцыёне, апублікаванае 27 чэрвеня 1998 г.:

1. З чэкавага аўкцыёну здымаюцца акцыі ААТ «Мінскі камбінат хлебапрадуктаў».

2. Змяняецца колькасць прапаноўваемых да продажу на чэкавым аўкцыёне акцый ААТ «Буддэталі», г. Вілейка:

№ п/п	Назва АТ	Статутны фонд, шт. акцый	Намінальны кошт акцый у ІПЧ	Цана адной акцыі ў ІПЧ	Удзельная вага пакета ў СФ (%)	Колькасць выстаўляемых на аўкцыён акцый, шт./руб.	Колькасць акцый па лотах/пачатковая цана продажу, шт./руб.				
							1 лот	2 лот	3 лот	4 лот	5 лот
28.	Буддэталі, г. Вілейка	96008	4	11	1,5	1441/ 15851	50/ 550	100/ 1100	291/ 3201	500/ 5500	500/ 5500

ЗВЯЗДА 22 ліпеня 1998 г. 3

ПАРТНЁРСТВА БЕЛАРУСІ І УЛАДЗІМІРСКАЙ ВОБЛАСЦІ МОЖА ЎЗНЯЦЦА НА НОВЫ ЎЗРОВЕНЬ

Аб далейшым развіцці супрацоўніцтва Беларусі з Уладзімірскай вобласцю ішла размова ў час сустрэчы прэзідэнта нашай краіны Аляксандра Лукашэнкі з дэлегацыяй гэтага расійскага рэгіёна і кіраўніком яго адміністрацыі Мікалаем Вінаградавым. Перагаворы адбыліся ў рабочай рэзідэнцыі прэзідэнта 21 ліпеня.

«Мы людзі, якія разумеюць адзін аднаго і знаходзяцца на добрым узроўні ўзаемаадносінаў. Нам неабходна жыць разам і вырашаць агульныя праблемы», — сказаў Аляксандр Лукашэнка. Ён выказаў удзячнасць за падтрымку, якая аказваецца Саюзу Беларусі і Расіі, нашай рэспубліцы з боку рэгіёнаў гэтай краіны. Новы імпульс могуць атрымаць сёння і гандлёва-эканамічныя адносіны, лічыць прэзідэнт.

Упэўненасць у далейшым развіцці партнёрства выказаў і кіраўнік адміністрацыі Уладзімірскай вобласці Мікалай Вінаградаў. «У нас вельмі глыбокія гістарычныя і культурныя карані, і раздзяліць расійскі і беларускі народы немагчыма, — сказаў ён. — Мы выконваем дамоўленасці, якія былі дасягнуты ў Санкт-Пецярбургу на эканамічным форуме, тым больш што, паводле даных спецыялістаў, толькі за кошт інтэграцыі можна на 30—40 працэнтаў павялічыць аб'ём вытворчасці».

Бакі абмеркавалі шэраг пытанняў эканамічнага ўзаемадзеяння паміж нашай рэспублікай і Уладзімірскай вобласцю. Яны датычаць аб'яднання намаганняў у вытворчасці льняных тканін, паставак у Беларусь прыбораў для аўтатрактарнага і сельгасмашынабудавання, інтэграцыі паміж Мінскім і Уладзімірскім трактарнымі заводамі, іншых напрамкаў узаемавыгаднага супрацоўніцтва.

Тэрэза ХАЮЦІНА, БЕЛТА.

АЛЯКСАНДР ЛУКАШЭНКА ПРАВЁЎ ПЕРАГАВОРЫ З ПАСЛОМ ТУРЦЫІ

Мы ўдзячныя кіраўніцтву Турцыі за дружалюбную пазіцыю, якую яно займае ў адносінах да нашай дзяржавы.

Аб гэтым заявіў прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка ў ходзе сустрэчы з Надзвычайным і Паўнамоцным Паслом Турэцкай Рэспублікі ў Рэспубліцы Беларусь пані Фатмой Шуле Сайсал. Перагаворы прэзідэнта беларускай дзяржавы з кіраўніком турэцкай дыпламатычнай місіі ў нашай краіне адбыліся 21 ліпеня.

У гутарцы з паслом Аляксандр Лукашэнка выказаў упэўненасць, што двухбаковыя дакументы, якія цяпер дапрацоўваюцца, будуць падпісаны ўжо ў самай бліжэйшай будучыні. Асаблівае значэнне прэзідэнт Беларусі надае падпісанню пагаднення аб бязвізавых паездках грамадзян дзвюх краін.

У ходзе перагавораў кіраўнік беларускай дзяржавы і пасол Турцыі разгледзелі перспектывы развіцця беларуска-турэцкага супрацоўніцтва, а таксама абмеркавалі асобныя аспекты функцыянавання турэцкага пасольства ў Мінску і беларускай дыпламатычнай місіі ў Анкары.

БЕЛТА.

У КАНЦЫ ЖНІЎНЯ БЕЛАРУСЬ НАВЕДАЕ ПРЭЗІДЭНТ В'ЕТНАМА

Вырашэнне пытанняў, якія датычаць падрыхтоўкі намечанага на канец жніўня візіту ў Беларусь прэзідэнта В'етнама Чан Дык Лыонга, стала асноўнай мэтай наведвання Мінска Надзвычайным і Паўнамоцным Паслом В'етнама ў нашай краіне па сумяшчальніцтву Нго Тат То.

Як паведамілі БЕЛТА ў прэсслужбе МЗС рэспублікі, пасол правёў шэраг сустрэч у міністэрствах і ведамствах краіны, у час якіх былі абмеркаваны дэталі маючага адбыцца візіту кіраўніка в'етнамскай дзяржавы, а таксама стан беларуска-в'етнамскага супрацоўніцтва ва ўсіх галінах. З абодвух бакоў быў адзначаны пазітыўны характар развіцця двухбаковых адносінаў. Пасол асабліва падкрэсліў той факт, што мінулагодні візіт прэзідэнта Беларусі Аляксандра Лукашэнкі ў В'етнам заклаў асновы плённага развіцця сувязяў паміж дзвюма краінамі.

БЕЛТА.

ДЫСКРЫМІНАЦЫЯ ЖАНЧЫН — НАЦЫЯНАЛЬНАЯ АДМЕТНАСЦЬ БЕЛАРУСІ?

Прычынай, з-за якой у мінулы аўторак у парламенце зноў гаварылі пра развіццё гендэрнай палітыкі ў Беларусі, стаў удзел намесніка Старшыні Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Тамары Дудко ў міжнароднай канферэнцыі жанчын, [illegible]

[illegible] парламенцкай дзейнасці, як удасканальваць заканадаўства з улікам гендэрных праблем, як ажыццяўляць сёння экспертызу заканадаўства? Гэтыя пытанні стаялі перад удзельніцамі канферэнцыі», — расказвае Т. Дудко. З мэтай іх вырашэння на сустрэчы завязаліся дыскусіі адносна таго, як канкрэтна трансфармаваць парламенцкія структуры для эфектыўнага ўдзелу ў іх жанчын-парламентарыяў і якія павінны быць механізмы распрацоўкі заканадаўства, каб захаваць роўнасць правоў жанчын і мужчын.

У Беларусі, як сцвярджае Т. Дудко, дыскрымінацыя жанчын стала нацыянальнай адметнасцю і традыцыяй. «Я не магу сказаць, што жанчына ў нашай краіне сёння не можа за[illegible] дзейнасцю.

Беларускія прадстаўніцы цудоўнай палавіны чалавецтва наогул лічаць палітыку бруднай справай. «Але так не павінна быць», — заключыла Т. Дудко. Яна нават заўважыла, што ў некаторых заходніх дэмакратычных краінах палітычныя партыі не могуць удзельнічаць у выбарах, калі не вылучаць у якасці кандыдатаў 40 працэнтаў жанчын.

Тамара Дудко, вярнуўшыся з Кейптаўна, паведаміла, што сустрэча з калегамі-дэпутаткамі з іншых краін надала ёй сілы ў справе адстойвання правоў жанчын. А гэта яна будзе імкнуцца рабіць і як кіраўнік Беларускага саюза жанчын, і на сваёй пасадзе ў парламенце.

Юрась ЛЯШКЕВІЧ.

Перш чым садзіцца за руль, прыслухайцеся да таго,

ШТО ГАВОРАЦЬ ЗОРКІ

Менавіта так і робяць японскія вадзіцелі, кіруючыся парадамі айчынных астролагаў. Апошнія ж прааналізавалі больш як 62 тысячы дарожна-транспартных здарэнняў, што адбыліся ў японскай прэфектуры Ніігата з лістапада 93-га па кастрычнік 97-га. Аказваецца, што ў любога аўтааматара ў залежнасці ад яго знака задыяка ў кожным месяцы ёсць два дні, калі небяспека трапіць у дарожную ператруску вышэйшая, чым у астатнія. «Крытычныя дні», як сцвярджаюць астролагі, залежаць не толькі ад задыякальных сузор'яў, але і ад полу вадзіцеля.

Знак Задыяка	Небяспечныя дні: для мужчын	Небяспечныя дні: для жанчын
Вадалей	3, 5	18, 26
Рыбы	19, 23	11, 24
Авен	16, 18	1, 21
Цялец	10, 27	18, 25
Блізняты	10, 20	5, 19
Рак	17, 21	5, 28
Леў	6, 16	6, 15
Дзева	21, 23	20, 26
Шалі	1, 27	4, 21
Скарпіён	9, 29	4, 22
Стралец	16, 19	12, 17
Казярог	5, 7	11, 23

Але, магчыма, не трэба вельмі сур'ёзна ставіцца да гэтай інфармацыі? Дакладна выконвайце правілы дарожнага руху, будзьце ўважлівыя і назіральныя за рулём у любы дзень. Тады і дарожна-транспартныя здарэнні «аб'едуць» вас. Шчаслівай дарогі!

ЗАБОЙЦА-ВУЧАНЬ

11 ліпеня ў Брэсце, на вуліцы Фартэчнай быў знойдзены труп 35-гадовага мужчыны з мноствам нажавых ран. І вось днямі міліцыя ўстанавіла ўсе падрабязнасці той трагедыі.

Напачатку аператыўнікі затрымалі вучня дзесятага класа адной са школ горада, якога і падазраюць у злачынстве. Забіты працаваў на прыватным аўтамабілі таксістам. У той дзень у аўтамашыну падсеў знаёмы хлопец і папрасіў падвезці яго да вуліцы Баброва. Паміж пасажырам і шафёрам у салоне аўтамабіля ўзнік канфлікт. Дзесяцікласнік дастаў нож і ударыў некалькі разоў вадзіцеля. А калі той вылез з машыны і паспрабаваў уцячы, непаўналетні бандыт дагнаў яго і нанёс таксісту 18 нажавых ран.

Сымон СВІСТУНОВІЧ.

ЯШЧЭ АДЗІН РЫНАК. І ПЕРШЫ Ў КРАІНЕ СПЕЦЫЯЛІЗАВАНЫ...

На гэтым тыдні, у пятніцу, запрашаюцца ўсе жадаючыя на афіцыйнае святочнае адкрыццё першага ў Беларусі спецыялізаванага Цэнтральнага рынку будаўнічых матэрыялаў, размешчанага ў мікрараёне «Уручча» ў Мінску.

— Гэта будзе менавіта святочнае адкрыццё, — расказвае начальнік аддзела маркетынгу акцыянернага таварыства «РОСТЭМ», якое і з'яўляецца заснавальнікам рынку, Тацяна Шаброва. [illegible]

[illegible]

Варта асобна дададзь: падчас арганізацыі рынку тут створана інфармацыйная база фірмаў і прадпрыемстваў розных формаў уласнасці, якія дзейнічаюць у рэспубліцы і асноўным профілем дзейнасці якіх з'яўляецца вытворчасць і продаж будаўнічых матэрыялаў. У базе даных утрымліваюцца звесткі аб 1500 фірмах, больш за 500 з іх выказалі цікавасць да супрацоўніцтва.

Іван БАРАНОЎСКІ.

ГРЫБНЫ РЭКЕТ

Кожную раніцу з вакзалаў у Баранавічах тысячы гараджан выязджаюць у навакольныя лясы па грыбы.

Пенсіянерка В. з суседкай таксама адправілася за баравікамі. Калі жанчыны назбіралі грыбоў поўныя вёдры і пачалі напаўняць поліэтыленавыя пакеты, да іх падышлі двое хлопцаў-грыбнікоў. Ва ўсякім разе, вёдры з грыбамі яны таксама трымалі ў руках. Забаўляючыся нажамі, хлопцы папрасілі падзяліцца баравікамі. Спачатку грыбы канфіскавалі ў В., а затым аналагічную аперацыю правялі і з суседкай, якая збірала грыбы непадалёку.

Хаця жанчыны і дужа напалохаліся, але дамоў з пустымі рукамі не вярнуліся. Кошт вядра баравікоў на рынку дасягае паўмільёна, а гэта, відаць, падштурхоўвае некаторых да процізаконных дзеянняў.

Сымон СВІСТУНОВІЧ.

ЛЯ ГАЮЧАЙ КРЫНІЧКІ...

Фота Сяргея ГРЫЦА.

У КРАІНЕ ЧАКАЕЦЦА ЎСПЫШКА ФІТАФТОРЫ

Напэўна, сёлета ні ў кога так сэрца не абліваецца крывёй, як у вяскоўцаў ды шматлікіх дачнікаў: пад пагрозай будучы ўраджай бульбы. Моцныя і частыя дажджы ператварылі глебу ў многіх месцах у сапраўдную багну, [illegible] З гэтымі і іншымі пытаннямі мы звярнуліся да галоўнага агранома Глаўка раслінаводства Мінсельгасхарча Адама ГАНЦЭВІЧА.

— Адам Аляксандравіч, дык ці праўда, што сёлета мы можам застацца без бульбы? [illegible]

— Вада можа абярнуцца бядой для любой культуры. [illegible] бе да 5—6 дзён. А пры паляпшэнні надвор'я ўсё прыходзіць у норму. Пэўныя праблемы могуць быць толькі на цяжкіх глебах, дзе вільгаць затрымліваецца.

— Але ўжо з'явілася фітафтора... Дарэчы, ці ёсць сэнс зараз змагацца з ёю, выкарыстоўваючы разнастайныя прэпараты, калі дажджы апошнім часам фактычна не перастаюць?

— Так, фітафтора ўжо з'явілася. І змагацца з ёю трэба нават калі ідуць дажджы. Ёсць так званыя камбінаваныя сродкі барацьбы з ёю, якія выкарыстоўваюць у «фортках» надвор'я. Іншымі словамі, дастаткова 2—4 гадзін добрага надвор'я, каб прэпарат пачаў эфектыўна дзейнічаць. Уздзеянне яго працягваецца да двух тыдняў, нават калі зноў ідуць дажджы. Галоўнае, каб ападкі не выпалі адразу пасля ўнясення камбінаваных сродкаў барацьбы з фітафторай.

— Якія маштабы фітафторы чакаюцца сёлета і калі, па вашых прагнозах, можа пачацца яе пік?

— Сіноптыкі абяцаюць павышэнне тэмпературы, пасля якой і можна чакаць успышкі фітафторы. Вільгаць у глебе разам з вялікай тэмпературай ствараюць самыя спрыяльныя ўмовы для яе ўзнікнення.

Летась фітафтора з'ела фактычна палову ўраджаю бульбы. Сёлета [illegible]

— Якія далейшыя прагнозы? Што робіцца ў гаспадарках, каб неяк зменшыць магчымую навалу?

— Адносна прагнозаў пакуль нешта канкрэтнае сказаць цяжка. У цэлым жа ў мінулым годзе ў краіне былі праведзены паўтары апрацоўкі ад фітафторы. Сёлета такіх апрацовак бульбы зроблена ўжо дзве, а ў Брэсцкай і Гродзенскай абласцях зараз ужо праводзіцца трэцяя. Увогуле ў цэлым па краіне неабходных сродкаў ёсць на тры апрацоўкі ад фітафторы. Урадам нядаўна было выдзелена 50 млрд. бюджэтных сродкаў з тым, каб выкупіць у фірмаў краіны ўсе сродкі ад фітафторы і выкарыстаць іх у гаспадарках для барацьбы з ёю. Дарэчы, прырост апрацаваных плошчаў за мінулы тыдзень склаў 50 працэнтаў.

— Фітафтора — рэч сур'ёзная. Ці не плануецца ў будучым закупляць бульбу недзе за мяжой краіны — на ўсякі выпадак?

— Не, не плануецца, бо няма патрэбы.

— Калі ласка, Адам Аляксандравіч, колькі слоў адносна чакаемага ўраджаю бульбы?

— Думаем, сёлета будзе 140—145 цэнтнераў з гектара, летась, нагадаю, было менш за 100 цэнтнераў. Планавы збор «другога хлеба» ў грамадскім сектары чакаецца на ўзроўні 1,5—1,6 млн. тон бульбы. У мінулым годзе гэты паказчык дасягаў усяго 1 млн. тон. Так што пакуль падставы для пэўнага аптымізму ёсць.

Сяргей РАСОЛЬКА.

ТЭРМІН УТРЫМАННЯ ПАД ВАРТАЙ АНДРЭЯ КЛІМАВА, ХУТЧЭЙ ЗА ЎСЁ, БУДЗЕ ПРАДОЎЖАНЫ

Аляксандр Кужаль — кіраўнік следча-аператыўнай групы, які вядзе справу дэпутата Вярхоўнага Савета Беларусі 13-га склікання прадпрымальніка Андрэя Клімава, паведаміў, што 11 жніўня тэрмін утрымання пад вартай, хутчэй за ўсё, будзе прадоўжаны. У гутарцы з карэспандэнтам БелаПАН следчы выклаў сваё бачанне расследавання крымінальнай справы Клімава, які, як вядома, абвінавачваецца ў крадзяжах у асабліва буйных памерах і парушэнні правіл прадпрымальніцкай дзейнасці. Па словах А.Кужаля, гэта складаная і заблытаная справа, якая патрабуе вялікай колькасці праверак і экспертыз. Да таго ж, трэба ўлічваць, што А.Клімаў па-ранейшаму адмаўляецца прымаць удзел у следчых дзеяннях: не працуе з дакументамі і не адказвае на пытанні. У 1993—1996 гадах, паведаміў А.Кужаль, акцыянернае таварыства Андрэя Клімава мела вялікія фінансавыя магчымасці, таму што заказчыкам так званага элітнага дома па вул.Лодачнай было ўпраўленне капітальнага будаўніцтва (УКБ) Мінгарвыканкама і грошы на будаўніцтва дома, у тым ліку і авансам, накіроўваліся штомесяц.

Аднак за пяць гадоў гэты дом так і не быў здадзены. Па словах следчага, рэвізія паказала, што значныя сумы грошай замест таго, каб быць укладзенымі ў будаўніцтва, ішлі ў розныя камерцыйныя структуры. Многія фірмы, атрымаўшы ад Клімава грошы, да гэтага часу застаюцца яго даўжнікамі; некаторыя з іх ужо спынілі сваё існаванне. Такім чынам, мільярдныя сумы завіслі ў паветры. «Нам неабходна высветліць, дзе ж усё-такі гэтыя салідныя сумы: аселі ў кішэні ў самога Клімава ці ён сам стаў ахвярай і яго, груба кажучы, «кінулі», не вярнуўшы грошай і не паставіўшы будматэрыялы. Нам неабходна высветліць, якімі сувязямі былі звязаны чыноўнікі УКБ Мінгарвыканкама з супрацоўнікамі клімаўскіх прадпрыемстваў і ці няма ў гэтых сувязях элементаў карупцыі ці крадзяжоў».

Закрануўшы тэму аб умовах утрымання падследнага ў СІЗА, А.Кужаль адзначыў, што гэта пытанне знаходзіцца не ў яго кампетэнцыі, ім займаецца непасрэдна кіраўніцтва ізалятара.

Следчы растлумачыў таксамы сваю адмову ў прадастаўленні спаткання з Клімавым яго жонцы і маці. Гэта, па яго словах, выклікана ў асноўным інтарэсамі следства, паколькі ёсць падазрэнне, што яны абменьваюцца інфармацыяй і адбываецца яе ўцечка, што наносіць шкоду следству.

11 жніўня, паведаміў следчы, заканчваюцца паўгода ўтрымання Андрэя Клімава пад вартай. Аднак гэты тэрмін, хутчэй за ўсё, будзе прадоўжаны; рыхтуецца адпаведнае хадайніцтва ў рэспубліканскую пракуратуру. Дарэчы, па словах Кужаля, пракуратура праяўляе да справы Клімава пастаянную цікавасць.

Генадзь БАРБАРЫЧ, БелаПАН.

СЁННЯ

СОНЦА

	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск –	5.05	21.25	16.20
Віцебск –	4.49	21.22	17.33
Магілёў –	4.55	21.14	16.19
Гомель –	5.01	21.03	16.02
Гродна –	5.23	21.37	16.14
Брэст –	5.30	21.32	16.02

МЕСЯЦ

Маладзік 23 ліпеня.
З 3.11 — 29-я месяцавыя суткі.
Месяц у сузор'і Рака.

ІМЯНІНЫ

Пр. Панкрацыя, Кірыла, Федара
К. Марыі Магдалены

НАДВОР'Е

Сёння ўдзень па рэспубліцы захаваецца пераменная воблачнасць, у паўднёва-заходніх раёнах пройдуць кароткачасовыя дажджы, навальніцы. Вецер паўднёвы, умераны, пры навальніцах парывы да 15—18 м/сек. Тэмпература паветра ў Гродне — 25—27, Віцебску — 26—28, Мінску, Магілёве — 28—30, Гомелі — 30—32, Брэсце — 31—33 градусы цяпла.

У наступныя двое сутак у паўночных і цэнтральных раёнах месцамі пройдуць кароткачасовыя дажджы, навальніцы. Вецер няўстойлівы, слабы, пры навальніцах парывы да 12—14 м/сек. Тэмпература ўначы — 12—17; удзень — 23—28; па поўдню ўначы — 16—21, удзень — 29—33 градусы вышэй нуля.

ЗАВОД РЫХТУЕЦЦА ДА СВАЙГО СВЯТА

Днямі Нацыянальны прэсцэнтр наладзіў паездку групы журналістаў беларускіх выданняў на ААТ «Белмасткераміка», раней вядомага як Радашковіцкі завод мастацкай керамікі.

Прадпрыемства было выбрана не выпадкова. Ужо не першы год завод у цяперашніх надзвычай складаных умовах гаспадарання не толькі выжывае, але і дэманструе выдатныя здольнасці развіваць вытворчасць, асвойваць новыя віды прадукцыі, без затрымак выплачваць зарплату і «цягнуць» на сабе цяжкі воз сацыяльных праблем, падтрымліваць матэрыяльна сваіх працаўнікоў у час адпачынку і г. д. Прычым цэны на вырабы завода ніжэй на 20—25 працэнтаў, чым на прадукцыю іншых родных прадпрыемстваў Беларусі.

Сакрэты поспехаў завода ў эфектыўным кіраўніцтве, уменні бачыць перспектыву, улічваць кан'юнктуру рынку, своечасова рэагаваць на патрэбы спажыўцоў. Напрыклад, устойлівым попытам карыстаецца вядомы набор кухоннай мэблі «Вязынка».

За дзесяцігоддзі існавання тут склаліся свае традыцыі. Адна з іх — штогод святкаваць дзень прадпрыемства. Сёлета гэта свята пройдзе ў сярэдзіне жніўня. Тут будзе ўсё: і ўзнагароджанне лепшых працаўнікоў, і конкурсы, і латарэі, і канцэрт, і дыскатэка для моладзі і многае іншае.

Леанід ТУГАРЫН.

ПАКЛОННІКІ БАХУСА ВЕСЯЛЯЦЦА БЕЗ МЕРЫ

У гомельскім выцвярэзніку прааналізавалі статыстыку наведвання паклоннікамі Бахуса гэтай установы за апошнія гады.

У 1991 годзе ў выцвярэзнік трапіла 6500 чалавек, летась — 14.420. Самым жа рэкордным для выцвярэзніка быў год 1995-ты, калі там «пагасцявалі» 16.323 чалавекі. Сёлета ж памянёная ўстанова, здаецца, выходзіць на новы рубеж: штосутачна тут «адпачываюць» ад 40 да 42 аматараў алкаголю, што дазваляе сказаць — гэта вышэйшы паказчык сярод аднатыпных устаноў рэспублікі.

А хто ж тыя, хто, як кажуць, не вылазяць з бутэлькі? Аказваецца, бамжы і беспрацоўныя, якія «нагружаюцца» спачатку танным вінцом, а затым разбаўляюць яго півам, закусваючы рукавом. Апошнім часам рэзкі скачок наперад у алкагольным напрамку зрабілі... студэнты Беларускага дзяржаўнага універсітэта транспарту і інстытутаў кааператыўнага і політэхнічнага, якія, відаць, ніяк не могуць вызначыць сваю дозу спіртнога і выпрабоўваюць тут розныя варыянты яго спажывання, але толькі ў бок павелічэння той дозы. Не адстаюць ад іх і ІТР з розных прадпрыемстваў, і кіраўнікі сярэдняга звяна, а таксама прадстаўніцы слабага полу — жанчыны. З 4508 чалавек, якія за чатыры месяцы сёлета ноч праспалі ў выцвярэзніку, іх было адпаведна 70 і 98.

І апошняе. Паслугі выцвярэзніка абыходзяцца яго наведвальнікам у 550 тысяч рублёў. Сума немалая, але яе выплачваюць, дакладней, вымушаны выплачваць. А пасля гэтага «мерапрыемства» адны аматары «зялёнага змея» напіваюцца ад радасці, што на прадпрыемствы на іх не пашлюць паведамленне (як гэта было раней), а другія — ад гора, што ў кішэнях свішча вецер. Жыццё (прабачце, п'янка) працягваецца...

Уладзімір ПЕРНІКАЎ.

Віншаванні

Шчыра віншуем ***Марыю Васільеўну ЮРКЕВІЧ***, былога педагога, а ў гады вайны партызанскай сувязной, зараз маці, бабулі і прабабулі, якая жыве ў Навагрудку, з 85-годдзем з дня нараджэння.

Жадаем добрага здароўя, радасці ў адпачынку, шчасця і даўгалецця. Хай заўжды свеціць агеньчык дабраты і чалавекалюбства ў вашых вачах.

Родныя, сябры і былыя вучні.

Віншуем дарагую дачку ***Вольгу Міхайлаўну СТАРАВОЙТАВУ***, якая жыве і працуе ў в. Хацейчыцы Вілейскага раёна, з днём нараджэння. Жадаем здароўя, шчасця, радасці, удачы ў справах.

Родныя, *г. Масты.*

Шчыра віншуем з днём нараджэння любую, дарагую мамачку ***Марыю Пятроўну ГАЙБУТА***. Здароўя, шчасця і радасці на доўгія гады.

Дзеці, унукі, муж.

Віншуем з днём нараджэння ***Ніну Іосіфаўну ЖЫДКОВІЧ*** з в. Брашэвічы Драгічынскага раёна. Жадаем здароўя, згоды і кахання, шчасця і радасці.

Сястра Марыя і яе сям'я.

НА АТРЫМАННЕ ДЗЯРЖАЎНАЙ ПРЭМІІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

ЖЫВАЯ ВАДА — САПРАЎДНЫ ХАТНІ САНАТОРЫЙ

У эксплуатацыі рэспубліканскага аб'яднання «Белміжкалгасздраўніца» знаходзяцца 25 свідравін мінеральнай вады (11 радовішчаў).

Быў час, калі мы даволі скептычна ставіліся да айчыннай мінеральнай вады. Пілі адно толькі «Баржомі», «Есентукі» альбо «Нарзан». А між іншым, мяркую, да рэчы будзе працытаваць адно газетнае выступленне, дзе падаецца досыць яскравая характарыстыка згаданым ужо найменням «мінералкі». Гатуюць яе так: выпараны салявы састаў якой-небудзь з гэтых водаў раствараюць у звычайнай вадзе. Праўда, паверыць у гэта цяжка: такая вытворчасць даволі дарагая. Да ўсяго іншага, гэта проста пірацкае выкарыстанне маркі вытворцы. Не раю ўжываць такую ваду, бо яе якасці выклікаюць сумненні». Пакінем гэтае меркаванне без каментарыяў ды звернемся лепей да нашай, айчыннай мінеральнай вады.

Сапраўды, Беларусі пашчасціла. Мінеральнай вады ў нашай краіне хапае. Толькі не лянуйцеся распрацоўваць яе радовішчы. Як, прыкладам, робіць гэта рэспубліканскае аб'яднанне «Белміжкалгасздраўніца». Варта, відаць, крышачку звярнуцца да гісторыі пытання. У сістэме «Белміжкалгасздраўніцы» функцыянуюць 14 санаторыяў. Характарыстыку ім асаблівую даваць, мусіць, і не трэба. Установы вядомыя, ад жадаючых наведаць іх адбою няма, асабліва ў сезон масавых водпускаў. З 1987 па 1992 год на тэрыторыі здраўніц было разведана 11 радовішчаў мінеральных водаў, ускрыта дваццаць пяць свідравін. Што да геаграфіі радовішчаў, то шэсць з іх знаходзяцца ў Мінскай вобласці, па два — у Гродзенскай і Віцебскай, адно — у Брэсцкай вобласці.

Што выклікала такую ўвагу да «мінералкі» з боку аб'яднання? Гэтае пытанне мы і задалі генеральнаму дырэктару «Белміжкалгасздраўніцы» Мікалаю Уладзіміравічу Нячаеву. І, як высветлілася, задалі не выпадкова. Кіраўнік аб'яднання ўжо недзе каля 20 гадоў сур'ёзна і, відаць, да месца будзе заўважыць, што і апантана, энергічна займаецца мінеральнай вадой. Яшчэ калі будаваўся санаторый «Бярэсце», Мікалай Уладзіміравіч (а было гэта ў 1977 годзе) здолеў разгледзець, зразумець перспектывы мясцовай вады. Тады і былі адкрыты дзве свідравіны. Але ж пра «мінералку» «Белміжкалгасздраўніцы» ўвогуле...

— Гідрамінеральныя рэсурсы, што маюцца ў здраўніцах, — расказвае Мікалай Уладзіміравіч, — выкарыстоўваюцца перш-наперш для лячэння адпачываючых як у выглядзе пітных працэдур, так і бальнеалагічных, гэта значыць мінеральных, ваннаў, басейнаў, інгаляцый і гэтак далей. Па хімічнаму саставу, фізічных уласцівасцях і лекаваму значэнню нашы мінеральныя воды адносяцца да чатырох бальнеалагічных груп. Гэта воды радонавыя, бромныя, борныя і воды без спецыфічных кампанентаў і ўласцівасцяў. Што да геаграфіі, то на радонавых водах працуе санаторый «Радон» у Гродзенскай вобласці. Борныя воды, якія, між іншым, увогуле не маюць аналагаў у рэспубліцы, разведаны на тэрыторыі санаторыя «Вечалле» ў Віцебскай вобласці. Бромныя воды выкарыстоўваюцца ў лячэнні і ў санаторыі «Бярэсце» ў Брэсцкай вобласці, у дзіцячых санаторыях «Случ» Мінскай, «Расінка» Віцебскай абласцей.

Безумоўна, пры сённяшняй уласнай адукаванасці, спажываючы з дня ў дзень (не толькі ў санаторыі) «мінералку», мы ўсё часцей задумваемся, а што ж мы п'ём, якія кампаненты ўваходзяць у тую альбо іншую ваду. У прынцыпе, калі мець на ўвазе «мінералку» ў цэлым, то яе складальнікамі, якія ўплываюць на лекавыя ўласцівасці, з'яўляюцца сульфат, натрый, кальцый, магній, хлор і гідракарбанат. У розных колькасных суадносінах гэтыя элементы ўтрымліваюцца і ў водах «Белміжкалгасздраўніцы». Напрыклад, на возеры Нарач, у санаторыі «Будаўнік» мінеральная вада па свайму іённаму саставу сульфатна-хларыдная натрыевая. Аналагічная вада — у санаторыі «Сасновы бор», у дзіцячых санаторыях «Случ», «Дружба». У санаторыі «Рассвет» у Любанскім раёне Мінскай вобласці для лекавага піцця прапануецца вада хларыдна-сульфатная кальцыева-магніева-натрыевая. Павелічэнне мінералізацыі вады — ад слабамінералізаваных да расольных, па рэакцыі — ад нейтральных да слабакіслотных.

Але характарыстыка водаў была б няпоўнай, калі б мы не згадалі непасрэдна захворванні, якія можна лячыць з іх дапамогай. Лекава-сталовыя воды дапамагаюць пры захворваннях страўнікава-кішачнага тракта, хвароб, звязаных з абменам рэчываў. Мінеральныя воды і расолы выкарыстоўваюцца таксама для лячэння апорна-рухальнага апарата, сардэчна-сасудзістай, нервовай сістэм, сістэмы кровазвароту, у гінекалогіі і нават стаматалогіі. Асаблівай папулярнасцю пры лячэнні памянёных захворванняў карыстаецца унікальны санаторый «Радон» у Дзятлаўскім раёне, які мае 4 свідравіны мінеральнай радонавай вады.

Калі аналізаваць эксплуатацыйныя запасы водаў, то для лекавых патрэб у межах саміх здраўніц выкарыстоўваецца толькі 14 працэнтаў «мінералкі». Таму і наладжаны разліў у бутэлькі. Звярніце ўвагу ў крамах на «Усмешку», «Ільдзінку», «Іслач», «Геленаўскую», «Вечалле», «Расінку». Дарэчы, вадой, якая сёння завецца «Вечалле», лячыліся яшчэ ў мінулым стагоддзі. Была яна папулярная і ў замежных гасцей царскай Расіі. «Вечалле» не мае аналагаў ва ўсёй нашай краіне.

Праца «Белміжкалгасздраўніцы», яе партнёраў у справе насычэння лекавых устаноў, сістэмы гандлю самай рознай, высакаякаснай мінеральнай вадой радуе і па-добраму здзіўляе. І нельга не сказаць дзякуй, што такім вось чынам клапоцяцца пра здароўе нацыі «Белміжкалгасздраўніца», Інстытут геалагічных навук Нацыянальнай акадэміі навук, інстытут БелНДІГРР, вытворчае аб'яднанне «Белгеалогія», НДІ неўралогіі, нейрахірургіі і фізіятэрапіі Міністэрства аховы здароўя.

Алесь КАРЛЮКЕВІЧ.

Калі матэрыял быў падрыхтаваны да друку, стала вядома, што на атрыманне Дзяржаўнай прэміі Рэспублікі Беларусь у галіне навукі і тэхнікі вылучана работа «Адкрыццё і народнагаспадарчае выкарыстанне радовішчаў мінеральных водаў у Рэспубліцы Беларусь (навуковыя даследаванні, пошукава-разведачныя работы, медыка-бальнеалагічнае і пітное асваенне)». Калектыў аўтараў — С.П. Гудак, Э.С. Кашыцкі, А.В. Кудзельскі, М.І. Нячаеў, П.З. Хоміч, М.Г. Ясавеeў. Ацэнка, мяркуем, дадзена дастойная.

Валерый ТЫЧЫНА: «ЛЁС НЕДЗЯРЖАЎНЫХ ВНУ ПАВІНЕН ВЫРАШЫЦЦА Ў БЛІЖЭЙШЫ ЧАС»

Калі верыць статыстыцы, ужо зараз кожны сёмы беларускі студэнт навучаецца ў недзяржаўнай ВНУ. Між тым спрэчкі наконт будучыні недзяржаўнай сферы адукацыі па-ранейшаму застаюцца актуальнымі, больш таго, усё часцей ставяцца пад пытанне яе перспектывы ўвогуле. Таму, каб высветліць, што ўсё ж чакае недзяржаўныя ВНУ далей, карэспандэнт газеты вырашыў сустрэцца з членам праўлення Беларускай асацыяцыі работнікаў недзяржаўных навучальных устаноў, рэктарам Міжнароднага недзяржаўнага інстытута працоўных і сацыяльных адносінаў, доктарам навук, прафесарам Валерыем ТЫЧЫНАМ.

— Адзін з самых гучных скандалаў мінулага года, безумоўна, звязаны з недзяржаўным Эканоміка-лінгвістычным універсітэтам, заснавальнікі якога, прыхапіўшы сабраныя са студэнтаў грошы, проста збеглі. Дзе гарантыя, што нешта падобнае не можа калі-небудзь паўтарыцца зноў?

— На жаль, нярэдка стадыя станаўлення не абыходзіцца без пэўных эксцэсаў. Але прыгадаем сутнасць канфлікту з ЭЛУ. Дзяржава прад'явіла патрабаванне да якасці падрыхтоўкі спецыялістаў у ВНУ. ВНУ выканаць гэтыя патрабаванні не здолела. Развязка сапраўды аказалася даволі нечаканай. Аднак выснову з усёй гэтай гісторыі можна зрабіць толькі адну: Эканоміка-лінгвістычны універсітэт рана ці позна проста павінен быў знікнуць. Як, напэўна, павінны будуць знікнуць і яшчэ некалькі навучальных устаноў, якія акажуцца не ў стане вытрымаць канкурэнцыю ў падрыхтоўцы спецыялістаў і выканаць пэўныя дзяржаўныя патрабаванні. Важна толькі, каб ахвярамі гэтай канкурэнцыі не сталі самі студэнты. І, дарэчы, да гонару Міністэрства адукацыі, усім былым студэнтам ЭЛУ была дадзена магчымасць прадоўжыць навучанне, прычым як у дзяржаўных, так і ў недзяржаўных ВНУ.

— Вы гаворыце аб канкурэнцыі. Аднак існуе даволі распаўсюджаная думка, што ў недзяржаўныя ВНУ ідуць толькі дзеля таго, каб «купіць дыплом»...

— Кожны студэнт, які паступае ў недзяржаўную ВНУ, абавязаны падпісаць дамову, паводле якой, калі за год «назбіраецца» больш 30 гадзін пропускаў заняткаў без уважлівых прычын, адміністрацыя мусіць ставіць пытанне аб адлічэнні гэтага студэнта. Такі прыклад. Летась у Міжнародным інстытуце працоўных і сацыяльных адносінаў, кіраўніком якога я з'яўляюся, з 1620 студэнтаў за неналежнае наведванне заняткаў і акадэмічную непаспяховасць было адлічана 180 чалавек.

Словам, умовы існуюць жорсткія. Але варыянтаў няма, бо студэнт, як правіла, павінен працаўладкоўвацца самастойна. І калі, скажам, у 1997 годзе ўсе нашы выпускнікі здолелі знайсці працу, гэты факт сам па сабе дае падставы меркаваць як аб узроўні адукацыі, так і аб перспектывах інстытута. Іншых паказчыкаў па ўмовах рынку няма.

— Але якасць падрыхтоўкі спецыяліста залежыць не толькі ад студэнта, але і ад выкладчыка...

— Падрыхтоўка ўласных навукоўцаў недзяржаўнымі ВНУ толькі пачынаецца. Але сёння праблем тут не ўзнікае. І вось чаму. Па некаторых звестках, больш як 30 працэнтаў дактароў навук і да 60 працэнтаў кандыдатаў навук за апошнія гады вырашылі падацца з навукі ў бізнес. Таму асабіста я не бачу ніякай заганы ў тым, што недзяржаўныя ВНУ прапаноўваюць людзям з навуковымі ступенямі больш-менш прыстойныя заробкі і запрашаюць іх да сябе: прынамсі, у тым ліку і такім чынам удаецца ўтрымаць навукоўцаў у сістэме адукацыі. Пакуль жа, трэба прызнацца, галоўнай крыніцай кадравага забеспячэння недзяржаўных ВНУ застаюцца ВНУ дзяржаўныя, і мы ім за гэта вельмі ўдзячныя.

— Ці не самае балючае на сёння пытанне: якія дыпломы будуць атрымліваць выпускнікі недзяржаўных ВНУ?

— Праблема дыплома была галоўнай ад пачатку. Мы не прызвычаіліся да «заходняй» практыкі, калі кожная ВНУ выдае дыпломы ўласнага ўзору, і, скажам, калі чалавек мае дыплом Гарвардскага універсітэта, гэта само па сабе з'яўляецца лепшай характарыстыкай для любога работадаўцы. Увогуле, нам было б аптымальна пайсці тым жа шляхам, аднак традыцыйна склалася так, што нашы людзі найперш паважаюць аўтарытэт дзяржавы. Таму, у рэшце рэшт, у свой час спыніліся на варыянце, калі праводзіцца акрэдытацыя, на падставе якой недзяржаўныя ВНУ атрымліваюць або не атрымліваюць права выдаваць дыпломы дзяржаўнага ўзору. У прынцыпе, з гэтым можна было б пагадзіцца. Але ў верасні 1997 года (не ў апошнюю чаргу пад уплывам памятнай гісторыі з ЭЛУ) урад прыняў пастанову, па якой усе недзяржаўныя ВНУ павінны выдаваць дыпломы спецыяльнага ўзору. Такі парадак існаваў да нядаўняга часу, пакуль дзеянне ўрадавай пастановы, па нашай інфармацыі, не было перапынена прэзідэнтам. Так што сёлета ўсе акрэдытаваныя недзяржаўныя ВНУ па-ранейшаму выдаюць дыпломы дзяржаўнага ўзору.

— А далей?

— Які лёс чакае недзяржаўныя ВНУ далей, павінна вырашыцца ў бліжэйшы час. Ёсць звесткі, што зараз рыхтуецца спецыяльная нарада ў прэзідэнта па праблемах развіцця недзяржаўнай адукацыі ў краіне. Няма сумненняў, што праблем у гэтай сферы шмат. Аднак ёсць усе ўмовы і магчымасці, каб нармалізаваць працэсы і ўвесці іх у нармальнае рэчышча. Трэба паўтарыцца яшчэ раз: відавочна, што не ўсе недзяржаўныя ВНУ будуць жыць і дзейнічаць у будучым. Аднак найбольш моцныя з іх павінны атрымаць не толькі такое права, але і пэўныя дзяржаўныя гарантыі. Тым больш, што і дзяржаўныя, і недзяржаўныя ВНУ маюць па сутнасці адну і тую ж мэту — падрыхтоўку высакаякасных спецыялістаў для народнай гаспадаркі нашай краіны.

Гутарыў Сяргей ГРЫБ.

ЦЯПЕР ГАНДАЛЬ АБСЛУГОЎВАЕ НАС ТАКСАМА ПА ПРАГРАМЕ

Праз год, да першага чэрвеня наступнага года, у рэспубліцы намечана ў асноўным завяршыць прыватызацыю аб'ектаў гандлю і грамадскага харчавання. Такая задача пастаўлена ў праграме асноўных напрамкаў развіцця ўнутранага гандлю да 2000 года.

Пры гэтым, як і раней, у першую чаргу будуць прыватызавацца стратныя або нізкарэнтабельныя прадпрыемствы.

У цяперашні час у рэспубліцы функцыянуе каля 19,4 тысячы магазінаў недзяржаўнай формы ўласнасці (з улікам 13,7 тысячы магазінаў у спажывецкай кааперацыі), або 77,6 працэнта ад іх агульнай колькасці. Рознічны гандлёвы абарот гэтых прадпрыемстваў склаў у мінулым годзе 62 працэнты ў агульнай розніцы (доля спажывецкай кааперацыі ў абароце недзяржаўнага гандлю — каля 19 працэнтаў). Раздзяржаўленне рознічнага гандлю праходзіла праз пераўтварэнне яго прадпрыемстваў у акцыянерныя таварыствы, іх продаж на аўкцыёнах, выкуп арандаванай маёмасці працоўнымі калектывамі.

На думку начальніка ўпраўлення арганізацыі гандлю Міністэрства гандлю Генадзя Мельніка, прыняцце спецыяльнай праграмы паскорыць рэфарміраванне галіны. Так, у праграме падкрэсліваецца неабходнасць развіцця гандлёвай рыначнай інфраструктуры або стварэння гандлёва-прамысловых груп, аптовых рынкаў, дробнааптовых магазінаў-складоў, неабходнасць падтрымкі малога і сярэдняга бізнесу, стварэння канкурэнтнага асяроддзя і пераадолення манапалізму ў сферы вытворчасці тавараў і гандлю. Усё гэта, разам узятае, паслужыць у канчатковым выніку на карысць пакупніку. Як, дарэчы, і прадугледжваемая больш жорсткая сістэма сертыфікацыі і стандартызацыі тавараў, якая яшчэ часам прапускае тавары сумніўнай якасці і паходжання, павышэнне адказнасці таваравытворцаў і гандлёвых арганізацый за якасць выраблена і рэалізаванай прадукцыі.

Разам з тым у праграме зазначана пра ўзрастанне ролі дзяржаўнага рэгулявання...

Іван АЛЯКСАНДРАЎ.

Для нас, звяздоўцаў, гэта імя — адно з самых дарагіх. Імя чалавека, які стаяў на чале газеты ў самы трывожны, небяспечны і адначасова гераічны час і — скажу без перабольшання — данёс свой зямны крыж сумленна, шчыра і праведна, да апошняга ўдару сэрца.

ПАМЯЦЬ

...А ІМЯ І СПРАВЫ ЗАСТАЛІСЯ!

Споўнілася 90 гадоў з дня нараджэння Міхаіла БАРАШКАВА

У рэдакцыі падпольнай «Звязды». 1943 г. Супрацоўнік А.С. ШУРПАЧ і рэдактар М.П. БАРАШКАЎ *(справа)*.

ЁН БЫЎ ТАЛЕНАВІТЫМ І ПРЫГОЖЫМ ЧАЛАВЕКАМ. Таленавітым — ад прыроды. Прыгожым — душой і стаўленнем да іншых. Такім і запомнілі яго ўсе, з кім Міхаіл Парфёнавіч Барашкаў працаваў, сябраваў, проста сустракаўся ў жыцці.

Мне пашчасціла ведаць, не адзін раз бачыцца і гутарыць з многімі з гэтых людзей. Вось што казалі пра Міхаіла Барашкава — рэдактара падпольнай «Звязды».

Раман Навумавіч МАЧУЛЬСКІ ***— Герой Савецкага Саюза, былы сакратар Мінскага падпольнага абкама партыі:***

— У гады Вялікай Айчыннай вайны адначасова з партыйнай работай я выконваў абавязкі намесніка камандуючага Мінскім партызанскім злучэннем. Абедзве справы цесна перапляталіся, і асноўнай маёй задачай была мабілізацыя насельніцтва на актыўнае супраціўленне захопнікам на акупіраванай імі тэрыторыі Беларусі.

На гэтай тэрыторыі фашысты вялі надзвычай актыўную работу па адурманьванню нашага народа. У імя прапаганды так званага «новага парадку» ведамства Гебельса выпускала дзесяткі «газэт», «вестак», іншых выданняў. Людзі, як правіла, разумелі гітлераўскую хлусню, аднак і нам трэба было рабіць крокі ў адказ.

Рашэнне аб аднаўленні выпуску «Звязды» ў зоне дыслакацыі партызанскіх злучэнняў было прынята Цэнтральным Камітэтам Кампартыі Беларусі напрыканцы 1942 года. Тады ж быў зацверджаны і рэдактар яе — вопытны журналіст, даваенны рэдактар маладзёжнай газеты «Чырвоная змена» Міхаіл Барашкаў.

Так здарылася, што пазнаёміліся мы з ім толькі непасрэдна ў тыле ворага. Міхаіл Парфёнавіч адразу ж уразіў сваёй эрудыцыяй, глыбокім веданнем справы, сітуацыі на акупіраванай беларускай зямлі. З ім лёгка і цікава было працаваць, наладжваць выпуск «Звязды». Не толькі мы, камандзіры, але і ўсе радавыя партызаны і падпольшчыкі, з кім сустракаўся Барашкаў кожны дзень і кожную гадзіну, любілі і паважалі яго...

Віктар Ільіч ЛІВЕНЦАЎ ***— Герой Савецкага Саюза, былы камандзір 1-й Бабруйскай партызанскай брыгады:***

— Першы нумар «Звязды» ў партызанскай зоне выйшаў 27 студзеня 1943 года. Літаральна ў той жа дзень яна трапіла ў нашу брыгаду. Трэба было бачыць, як радаваліся байцы роднай газеце, беражліва, з рук у рукі перадаючы яе адзін аднаму. Друкаванае слова ў прамым сэнсе клікала на барацьбу, надавала сілы, волі, мужнасці...

Супрацоўнікі «Звязды»-партызанкі бывалі ў нас даволі часта. Наведваўся да партызан і рэдактар газеты. Міхаіл Барашкаў умеў, што называецца, «разгаварыць» партызан, распытаць у іх пра самае важнае, таемнае. Ён асабіста добра ведаў надзённыя патрэбы і праблемы байцоў, чым мог, імкнуўся дапамагчы ім.

Не адзін раз бываў і я ў рэдакцыі газеты на славутым партызанскім востраве Зыслаў. Тут ужо гаспадаром быў Міхаіл Парфёнавіч. Сустракаў цёпла і шчыра, як самых лепшых сяброў і дарадцаў. Некалькі разоў я асабіста прывозіў яму паперу для чарговых нумароў «Звязды», і тады Барашкаў у прамым сэнсе слова адорваў нас моцнымі мужчынскімі пацалункамі. Такіх адданых справе людзей я сустракаў у жыцці нячаста...

Амяльян Сцяпанавіч ШУРПАЧ ***— былы супрацоўнік падпольнай «Звязды»:***

— Той дзень я запомніў на ўсё жыццё. Было гэта 25 студзеня 1943-га. Мяне выклікалі ў штаб партызанскага злучэння. Два зусім незнаёмыя чалавекі пачалі вельмі ўжо падрабязны допыт: калі прыйшоў у партызаны, чым займаўся да пачатку вайны, ці ёсць родзічы, якія здрадзілі Радзіме... Адказаў усё, як на духу, праўда, не прамінуў пацікавіцца: а навошта гэта? Сказалі: даведаешся потым...

Потым я даведаўся, што тымі цікаўнымі субяседнікамі былі першы сакратар ЦК ЛКСМ Беларусі Міхаіл Зімянін і Міхаіл Барашкаў — будучы мой шэф па «Звяздзе»-партызанцы.

А ўжо на наступны дзень — 26 студзеня — у вёсцы Шостая брыгада Любанскага раёна мы распачалі працу над першым нумарам газеты. Тады ж я і пазнаёміўся бліжэй з Міхаілам Парфёнавічам.

— Будзем выдаваць «Звязду»-партызанку, — сказаў ён нам. — Умовы працы — самая жорсткая канспірацыя. Любое парушэнне будзе карацца па законах ваеннага часу...

Мы, памятаю, употай пераглянуліся: маўляў, нішто сабе ўмовы! Аднак потым, ужо ў працэсе газетных будняў, пераканаліся: кіраўнік нам трапіўся проста бліскучы!

Газетную справу ён ведаў да драбніц. А чалавек быў душэўны і шчыры. Штосьці не ладзілася: ці то ў зборы інфармацыі, ці то ў напісанні артыкула, ці то ў вёрстцы паласы — ён закасваў рукавы і паказваў, як трэба рабіць. Не ведаў Парфёнавіч стомы — працаваў іншы раз па 20 гадзін у суткі. І мы, маладзейшыя — Георгій Шчарбатаў і Саша Сакевіч, Піліп Касцюкавец і Коля Курыка, Ніна Цылько і я — цягнуліся за ім, усяляк імкнуліся рабіць справу грунтоўна і своечасова.

Марфа Канстанцінаўна МІГУН ***— сялянка з вёскі Шостая брыгада (цяпер в. Дварэц) Любанскага раёна:***

— Дзесьці напрыканцы студзеня 1943 года да мяне ў хату завіталі партызанскія камандзіры. Пацікавіліся здароўем, хатнімі справамі, не праміналі спытаць: ці не чуваць штонебудзь з фронту, ад мужа... А потым адзін з іх адвёў убок і сказаў: ці не супраць я, каб у маёй хаце пасяліліся партызаны?.. Я, вядома ж, згадзілася. Гэта і былі, як я потым даведалася, супрацоўнікі падпольнай «Звязды».

Міхаіл Парфёнавіч быў сярод іх не толькі старэйшы па пасадзе, але і самы актыўны і дзелавы. Усё гарэла ў ягоных руках. І пры гэтым ніколі не мітусіўся, не павышаў на падначаленых голас. Ён часта расказваў мне і маёй суседцы Марылі Бубіч (у яе таксама размяшчалася рэдакцыя газеты) пра становішча на фронце, пра нашу хуткую перамогу над фашыстамі.

Мікалай Еўкавіч ДАСТАНКА ***— былы рэдактар слуцкай падпольнай газеты «Народны мсцівец»:***

— Першы нумар газеты «Народны мсцівец» быў падрыхтаваны і непасрэдна надрукаваны ў рэдакцыі «Звязды»-партызанкі. Памятаю, як ахвотна, з любоўю дапамагалі мне звяздоўцы, у тым ліку і рэдактар газеты Міхаіл Барашкаў. Сам ён размясціў на палосах матэрыялы, сам перачытаў іх... І сказаў пры гэтым: «Даражы друкаваным словам як зрэнкай вока. Яно б'е гэтак жа, як і гармата...»

«Звязда» пад кіраўніцтвам Барашкава была для мяне самым першым арыенцірам. Па ёй я звяраў курс «Народнага мсціўца», часта, прызнаюся, передрукоўваў і асобныя матэрыялы з яе. Справу ж рабілі агульную, патрэбную ўсяму беларускаму народу. Калі ўзнікалі якіянебудзь непаразуменні і цяжкасці, спяшаўся па параду да Міхаіла Парфёнавіча. Ён адкладваў свае справы, і браўся за мае: чым мог, дапамагаў, нават паперай іншы раз дзяліўся...

Вось такі ён быў чалавек і кіраўнік, рэдактар «Звязды»-партызанкі. А каб ягоны партрэт выглядаў больш поўным і выразным, — некалькі штрыхоў з біяграфіі Міхаіла Парфёнавіча, ягонай дзейнасці і жыцця.

Ён нарадзіўся ў ліпені 1908 года ў вёсцы Бель цяперашняга Крычаўскага раёна. Скончыў школу, працаваў па гаспадарцы. Цягнула да літаратуры, роднага матчынага слова. У 1929-м уступіў у партыю бальшавікоў і праз год быў рэкамендаваны на вучобу ў Камуністычны інстытут журналістыкі імя Кірава ў Мінску. З 1933-га Барашкаў — на рэдактарскіх пасадах у Чавусах і Дуброўне. А ў студзені 1939 года быў прызначаны рэдактарам рэспубліканскай маладзёжнай газеты «Чырвоная змена».

Калі грымнула Вялікая Айчынная, Міхаіла мабілізавалі на Калінінскі фронт. Неўзабаве праз Маскву, дзе знаходзіўся Цэнтральны штаб партызанскага руху, яго адклікалі для падпольнай работы на Віцебшчыне. А потым было прызначэнне рэдактарам «Звязды»-партызанкі.

...Вылецець з Масквы ў партызанскую зону Беларусі аказалася вельмі складана: перашкаджала надвор'е, ды і агнявую заслону фашысцкіх зенітак на лініі фронту пераадолець было няпроста. Толькі марознай ноччу 25 студзеня 1843 года на партызанскім аэрадроме ў адным з паўднёвых раёнаў Міншчыны прызямліўся самалёт з Міхаілам Барашкавым на борце. З сабой рэдактар «Звязды» прывёз абсталяванне, партатыўны друкарскі станок, шрыфты і паперу для будучых нумароў «Звязды».

Да таго часу Мінскі падпольны абком партыі падабраў Міхаілу Парфёнавічу надзейную і здольную каманду памочнікаў.

Толькі на працягу 1943 года былі выпушчаны 93 нумары «Звязды».

...У студзені 1944-га гітлераўцы паспрабавалі наладзіць блакаду атрадаў і брыгад Мінскага партызанскага злучэння. У адказ партызаны і падпольшчыкі з цяжкімі баямі пачалі прабівацца на захад. Разам з усімі адступала і падпольная рэдакцыя «Звязды».

На чацвёрты дзень знясільваючага маршруту паступіла каманда спыніцца ў вёсцы Камсамолец цяперашняга Салігорскага раёна. У ёй размясціліся штаб злучэння, атрад імя Гастэлы, рэдакцыя... Супрацоўнікі адразу ж прыступілі да падрыхтоўкі матэрыялаў для чарговага нумара. А да фашысцкіх куль далучыўся яшчэ адзін смяротны вораг — тыф.

Хвароба зваліла неўзабаве і Міхаіла Парфёнавіча. Не было кваліфікаваных урачоў, адсутнічалі элементарныя медыкаменты. Сябры па «Звяздзе», партызаны, што знаходзіліся ў вёсцы, па чарзе дзяжурылі каля Барашкава, выносілі яго на свежае паветра. Доктар Сямён Швец рабіў усё, што толькі мог. Але аслаблены арганізм рэдактара не вытрымаў: 22 лютага 1944 года Міхаіл Парфёнавіч памёр. Яго пахавалі там жа — на ўскраіне вёскі Камсамолец, пад трыма маладымі соснамі...

Так рана і заўчасна абарвалася жыццё гэтага мужнага, прыгожага чалавека. Засталіся ж Імя і Справы. А яны — бессмяротныя.

Анатоль МЯСНІКОЎ.

Мараль і права

МІЛІЦЫЯ МАРАЛІ ПАКАЖА СВОЙ СТРОГІ НОРАЎ

Крымінальная «эпідэмія», што ахапіла апошнім часам постсавецкія краіны, — вынік не толькі сацыяльна-эканамічных крызісаў. Імклівае падзенне маралі таксама з'яўляецца ўрадлівай глебай для росквіту злачыннасці. І, вядома ж, ніколі не ўдасца дасягнуць перамогі над злачыннасцю ў грамадстве, якое дэградзіруе. Кіраўніцтва МУС Беларусі гэта выдатна разумее. Таму на адной з калегій міністэрства і было прынята рашэнне грунтоўна заняцца барацьбой з парушальнікамі нормаў маралі. У прыватнасці, менавіта дзеля гэтага ва ўпраўленні па незаконнаму абарачэнню наркотыкаў (УНАН) Міністэрства ўнутраных спраў ствараецца міліцыя маралі.

Карэспандэнт «Звязды» сустрэўся з начальнікам УНАН Анатолем БУРЫЕМ.

— АНАТОЛЬ ІВАНАВІЧ, чаму менавіта ва ўзначальваемым вамі ўпраўленні ствараецца міліцыя маралі? Хіба наркабізнес і прастытуцыя — «родныя» злачынствы?

— Няма нічога дзіўнага ў тым, што ва ўпраўленні па незаконнаму абарачэнню наркотыкаў ствараецца міліцыя маралі. Наркабізнес і прастытуцыя сапраўды вельмі часта крочаць побач. Гэтыя злачынствы нярэдка ўзаемазвязаныя. Наркаманкі ў пошуках сродкаў для набыцця наркотыкаў часта гандлююць сваім целам. Увогуле, жанчыны, якія трапілі ў наркатычную залежнасць, фактычна губляюць чалавечую годнасць, у іх паралізаваная воля. Таму гандляры «жывым таварам» вельмі часта ператвараюць наркаманак у рабынь сексу.

Разам з тым многія прастытуткі прапануюць сваім кліентам не толькі секс-паслугі, але і наркотыкі.

З маральнага ж пункту гледжання, людзі, якія ўжываюць наркотыкі, і тыя, хто займаецца прастытуцыяй, адносяцца да гэтак званых адкідаў грамадства. І, на жаль, як сведчыць статыстыка, такая дэградацыя нашага грамадства набірае небяспечныя абароты. Калі, напрыклад, за І паўгоддзе гэтага года агульная колькасць зарэгістраваных у краіне злачынстваў зменшылася на 4,8 працэнта, то колькасць злачынстваў, звязаных з наркаманіяй, як і людзей, што ўжываюць наркотыкі, няўхільна расце. Зараз, па падліках спецыялістаў, у Беларусі каля 60 тысяч чалавек ужываюць наркотыкі.

І яшчэ, вяртаючыся, да пытання аб тым, чаму менавіта ў структуры УНАН ствараецца міліцыя маралі. Справа ў тым, што калісьці, у савецкія часы, існавалі падраздзяленні па барацьбе з наркаманіяй, прастытуцыяй і правапарушэннямі, звязанымі з іншаземнымі грамадзянамі. Многія нашы супрацоўнікі працавалі менавіта ў гэтых аддзелах. Так што ў нас ёсць неблагі вопыт работы і ў сферы барацьбы з прастытуцыяй.

Дарэчы, і ў Расіі аналагічныя падраздзяленні знаходзяцца ў аператыўным падпарадкаванні органаў па барацьбе з наркабізнесам.

— Мяркуючы па выступленнях у сродках масавай інфармацыі, вы і вашы падначаленыя добра інфармаваныя аб тым, што ўяўляе сабой наркабізнес у Беларусі: ведаеце каналы паступлення і распаўсюджвання наркотыкаў, катэгорыі асоб, якія, скажам так, «сядзяць на іголцы». Ці валодаеце вы такой жа інфармацыяй пра беларускую «секс-індустрыю»? Колькі, напрыклад, у нашай краіне «жрыц кахання», хто найчасцей выбірае гэтую найстаражытнейшую прафесію?

— Падпольная секс-індустрыя ў нашай краіне, сапраўды, існуе. Дастаткова ўважліва пачытаць некаторыя рэкламныя аб'явы, у якіх недвухсэнсоўна прапануюцца розныя інтымныя паслугі. Нярэдка праз газеты, прапануючы выгадную працу за мяжой, беларускіх дзяўчат на самай справе вярбуюць у публічныя дамы. Выпадкі гандлю «жывым таварам» не аднойчы выяўляліся нашымі праваахоўнымі органамі. І на барацьбу менавіта з гэтым відам злачынства міліцыя маралі найперш скіруе свае намаганні.

Дакладных жа звестак аб колькасці прафесійных прастытутак у нашай краіне пакуль няма. Ды і наогул гэтая праблема ў Беларусі яшчэ не так грунтоўна даследавана, як, напрыклад, наркаманія.

Міліцыя маралі ў структуры УНАН толькі ствараецца. Нам даручана да 10 кастрычніка гэтага года арганізаваць збор інфармацыі, зрабіць сумесна з органамі аховы здароўя аналіз сітуацыі. Мы яшчэ нават не вырашылі канчаткова пытанне аб колькасным саставе міліцыі маралі. Зараз чакаем прапаноў ад мясцовых кіраўнікоў праваахоўных органаў, якія, вядома ж, лепш ведаюць сітуацыю ў сваіх рэгіёнах.

— Наколькі мне вядома, існуючым заканадаўствам у нашай краіне за прастытуцыю прадугледжаны штраф у памеры 20—30 мінімальных заробкаў. Прафесійных «путан», якія зарабляюць такія грошы прыкладна за адну гадзіну, падобнымі мерамі пакарання наўрад ці ўдасца запалохаць. Як вы лічыце, ці будзе пры такіх мерах пакарання эфектыўнай праца міліцыі маралі? Ды і наогул, гэта такая інтымная сфера, што прадставіць неабходныя доказы ў суд вашым супрацоўнікам будзе, напэўна, не вельмі проста?

— Міліцыя нораваў ствараецца не толькі і не столькі дзеля таго, каб змагацца з прафесійнымі «жрыцамі кахання». Я ўжо ўзгадваў пра такую небяспечную з'яву, як гандаль «жывым таварам». Ёсць выпадкі, калі ў прастытуцыю ўцягваюцца непаўналетнія. У сувязі з распаўсюджваннем СНІДу ў нашай краіне ўведзена крымінальная адказнасць за наўмыснае заражэнне гэтай хваробай. Міліцыя нораваў таксама будзе змагацца і з распаўсюджваннем парнаграфіі.

Наогул, прастытуцыя ў Беларусі — гэта бізнес, які кантралюецца арганізаванай злачыннасцю.

Нярэдка бандыты выкарыстоўваюць «путан» і для ўчынення злачынстваў. У прыватнасці, прастытуткі знаходзяць багатых кліентаў, «вывуджваюць» у іх неабходную інфармацыю, потым падсыпаюць у ежу ці пітво снатворнае і рабуюць.

Так што нават існуючае заканадаўства дазваляе прымяняць у дачыненні да некаторых «жрыц кахання» і дзялкоў «секс-індустрыі» больш суровае пакаранне, чым штраф.

Да таго ж хачу нагадаць, што ў хуткім часе ў Беларусі з'явяцца новыя Крымінальны і Крымінальна-працэсуальны коддэксы, у якіх будуць прадугледжаны жорсткія меры адказнасці за злачынствы супраць здароўя людзей, а таксама за дзеянні, накіраваныя супраць палавой недатыкальнасці.

А наконт апошняга пытання скажу наступнае. Прастытуцыя, як і, напрыклад, розныя фінансавыя махінацыі ці крадзяжы, адносіцца да шэрагу латэнтных (скрытых) злачынстваў. Вядома ж, выяўляць такія злачынствы няпроста. Але ж гэта не азначае, што праваахоўныя органы не павінны з імі змагацца.

— Існуе меркаванне, што з прастытуцыяй наогул не варта змагацца, а, наадварот, трэба яе легалізаваць. Тады «жрыцы кахання» трапяць пад кантроль адпаведных медыцынскіх устаноў і фінансавых органаў. У выніку не так імкліва будуць распаўсюджвацца венерычныя хваробы і СНІД, а дзяржава яшчэ атрымае і пэўныя сродкі ў бюджэт. Ваша меркаванне наконт перспектыў легалізацыі прастытуцыі ў Беларусі?

— Шчыра прызнаюся, я не задумваўся над такім пытаннем, таму грунтоўнага і адназначнага адказу даць не змагу.

Так, у многіх краінах свету прастытуцыя легалізавана, для «жрыц кахання» адведзены кварталы «чырвоных ліхтароў». Магчыма, гэта і дазваляе трымаць прастытуцыю пад кантролем, але наўрад ці гэты кантроль поўны.

З іншага боку, дзяржава, дазволіўшы амаральны бізнес, якім несумненна з'яўляецца прастытуцыя, сама абясцэньвае дэкларуемыя маральныя каштоўнасці. Таму я больш схіляюся да думкі, што наўрад ці ў нашай краіне мэтазгодна легалізоўваць прастытуцыю.

Наадварот, неабходна, і мы будзем сумесна з іншымі дзяржаўнымі ўстановамі больш актыўна праводзіць выхаваўчую работу сярод моладзі, каб спыніць дэградацыю грамадства.

Мікола ДЗЯБЁЛА.

Народны каляндар

ЛІПЕНЬ

21/8. Градавы дзень (Казанская). Засцерагаў ад нябесных стыхій, ад хвароб вачэй і галавы. У некаторых раёнах пачыналі касіць, праводзіць зажынкі. Назву «Казанская» прысвятку даў праваслаўны каляндар, які адзначае з'яўленне Казанскай Божай маці (1579 г.), усталяваны пасля заваявання ў 1522 г. Іванам IV Казані.

Пракоп. Прысвятак звязаны з цёплымі ліпеньскімі днямі, бо гавораць у народзе: «Пракоп бок прыпёк». Царкоўны каляндар, акрамя з'яўлення абраза, прысвячае дзень велікамучаніку Пракопію (303 г.) і праведніку Пракопію, Хрыста радзі юродзіваму, Усцюжскаму (1303 г.).

Данат. Католікі-беларусы Латвіі захавалі памяць аб ім у валачобнай песні, як сведчыць запіс 1940 г. С. Сахарава з Каплаўскай воласці Ілукстэнскага павета:

«Святы Данат коскі точыць,
Сянцо косіць, Бога просіць:
«Дай жа, Божа, ды на нашу
На работку ды пагодку...»

25/12. Прокл — прысвятак звязаны з засцярогаю ад вялікіх росаў, ад якіх гніло сена.

Шэраг імён царкоўнага календара на гэты дзень пачынаецца пакутнікамі Проклам і Іларыем (11 ст.), Феадорам-варагам і сынам яго Іаанам.. «Вараг» быў забіты раз'юшаным натоўпам у Кіеве (983 г.) разам з бацькай Феадорам, які не аддаў народу свайго сына дзеля прынясення яго ў ахвяру паганскаму Перуну.

Якуб. Прысвятак усебакова характарызуюць прыказкі і прымаўкі Заходняй Беларусі: «На Якуба грэе люба», «Які Якуб да паўдня, такая да снежня зіма», «На Якуба хлеба поўна губа».

26/13. Гаўрылей — прысвятак (ад святкавання Сабора Архангела Гаўрыіла, звеставальніка нашага паратунку). Змест прысвятка бытавы. Баяліся, каб град не пабіў каноплі.

Ганна. «Дождж на Якуба — для жалудоў згуба, а як Ганна з дажджом — дык гарэх з чарвяком», «Святая Ганна снапы кладзе» — прыкмячаў народ.

Серпавіца (Серпавіна, Шыпілінка) — пятніца перад Іллёй. Дзень «зазубрывання» сярпоў, час падрыхтоўкі да жніва ў некаторых мясцінах («Шыпілінка ў кузню ідзе, у кузню ідзе сярпы зубіць»).

Алесь ЛОЗКА.

Згубленыя дакументы прыватнага прадпрымальніка: копія пасведчання № 11612 ад 23 студзеня 1997 г., тры кнігі рэалізацыі тавару на імя МІРОШНІКАВА Юрыя Уладзіміравіча **лічыць несапраўднымі.**

Наступны нумар «Звязды» выйдзе ў пятніцу, 24 ліпеня.

УСЁ ПРА ЎСЁ

ЧЫТАЕМ ПА РУКАХ

Лінда Роуз, аўтар кнігі «Рукі: поўны гід у свеце іх прыгажосці, здароўя і мовы», выкарыстоўваючы старажытную навуку, сцвярджае, што форма, крывізна, велічыня, пругкасць пальцаў, пазногці, суставы рук, — ключ да разгадкі характару чалавека.

Доўгія пальцы выдаюць натуру ўдумлівую, памяркоўную, такі чалавек падумае, перш чым штосьці зрабіць.

Кароткія пальцы ўласцівы людзям рашучым, дынамічным, якія ў адно імгненне прымаюць рашэнні і дзейнічаюць.

Квадратныя кончыкі пальцаў гавораць пра практычнасць, педантызм, увагу да дэталяў і дробязяў.

Акруглыя кончыкі пальцаў належаць творчым людзям.

Лапатападобныя пальцы (пальцы быццам разгорнуты наверх на канцы, калі глядзець збоку) — прымета энергіі, добрасумленнасці, старраннасці.

Набухлыя сярэднія суставы адкрываюць схільнасць да асцярожнасці, абачлівасці.

Роўныя пальцы гавораць пра кемлівасць, смеласць, камунікабельнасць.

Пальцы лёгка выгінаюцца назад — перад вамі чалавек з адкрытым, гібкім розумам, свабодным сумленнем.

Пальцы выгінаюцца з цяжкасцю — значыць іх уладальнік валодае крыху косным розумам.

Вялікі палец — індыкатар волі. Чым ён большы, тым мацнейшы і незалежны характар. Маленькі вялікі палец сведчыць пра рамантычнасць, эмацыянальнасць душы. Калі вялікі палец прамы (без «таліі»), значыць чалавек адкрыта гаворыць усё, што думае, прама ў вочы. Тонкая «талія» — гаворыць пра тактоўнасць, ярка выяўленая — пра здольнасць прылгаць. Пругкая акруглая падушачка ля заснавання вялікага пальца сведчыць пра пачуццёвасць натуры.

Калі вялікі палец аттапыраны і расслаблены, значыць чалавек адчувае сябе спакойна. Прыціснуты да далоні ці схаваны ў кулак вялікі палец паказвае ўнутранае хваляванне.

По матэрыялах друку падрыхтавала Вікторыя КЛЯНОВІК.

Сядзіба

Выпуск № 25 (413)

Рубрыку вядзе Мікалай ЧАХОЎСКІ

Парэчкі з ураджаем штогод

У нашай пошце — пісьмы з розных раёнаў Беларусі пра чорныя парэчкі. Галіна Ігнатовіч з вёскі Новы Свержань Стаўбцоўскага раёна з болем паведамляе, што сарты быццам бы адметныя, а ўраджай вельмі слабы. Яшчэ падводзіць жоўтая сліва, якая развіваецца добра, а пладоў — зноў-такі кот наплакаў.

Спачатку пра чорныя парэчкі. Іх мараць разводзіць усе. Расліна таго заслугоўвае — чэмпіён па вітаміну С. Беларускія вучоныя быццам у ваду глядзелі і вывелі толькі скараспелыя сарты. Бо людзі набываюць адзін-два саджанцы. І кожны з іх павінен даць ураджай. «Беларуская салодкая», «Мінай Шмыроў», «кантата», «сеянец галубкі», «партызанка», «галубка», «пілот Мамкін», «Паўлінка» — усе самаплодныя. Гэта значыць, што ў кветачцы прысутнічаюць мужчынскі і жаночы пачатак. Зацвіла — апыленне поўнае. Ягады выдатнага таварнага віду. Паспяваюць якраз у ліпені (ад пачатку і да канца месяца).

Пладоў не бывае па дзвюх прычынах: маразы ў час цвіцення і самабясплодны сорт. Апошняму не дапамогуць і пчолы, бо кветкі быццам стэрыльныя. Слабыя ўраджаі з-за дрэннага догляду, дзікіх лясных гатункаў (яны малапрадуктыўныя), працяглых халадоў, дажджоў, снегападаў, якія вельмі частыя ў час цвіцення.

Спынімся на доглядзе. Парэчкі вельмі ласыя да азоту. Па вынасе гэтага элемента даюць фору ўсім садовым культурам. Фосфару патрабуюць умерана, а калію — крыху больш. Увогуле прапорцыя гэтай тройцы па дзеючаму рэчыву такая: 1,5:0,9:1. Гэта значыць, што калі ўнеслі, скажам, пад куст 100 г 20-працэнтнага фосфару, то 46-працэнтнай мачавіны трэба даць 80—100 г. Пры гэтым у два-тры тэрміны. Апошні якраз настаў. Сёння збіраем ягады. Адначасова можна падсыпаць і мачавіны — 30 г пад кожны куст. Адразу загарнуць у глебу. Будзе яшчэ рыхленне і праполка. Мерапрыемствы вельмі важнае, бо дажджы збілі глебу ў камяк.

Калій уносіцца звычайна адзін раз — глыбокай восенню. На адну сямейку-куст — да 60—80 г. І лепш, вядома, сульфатнай групы.

Драбнеюць ягады ад ценю і хвароб. Уважліва паглядзіце, ці не ляжаць на верхніх лісточках падобныя на муку плямы. Гэта і ёсць тая мучністая раса. Яна ласая і да агрэсту. І асабліва дастае расліну ў цяні. Змагаюцца з ёю шляхам некалькіх апрацовак: рана вясною, пасля цвіцення і пасля збору ягад. Выкарыстоўваць «фундазол» (20 г на вядро вады), 1-працэнтную бардоскую вадкасць, «тапаз». У сельскай мясцовасці з поспехам прымяняюць сыроватку — літр ці крыху больш на вядро вады.

Выдатны эфект дае падкормка па лісцях пасля збору ягад. На вядро вады бяруць: 20 г меднага купарвасу, 2 г марганцоўкі, 5 г бураксу, літр настоенага каравяку, шклянку попелу, 20 г мачавіны. Буракс і медны купарвас разводзяць у гарачай вадзе (45—50 градусаў). Усё, што ёсць у вядры, фільтруецца. Працаваць можна венічкам. Імкнуцца змочваць усе лісты, нават ніжнія. І такіх апрацовак павінна быць не менш дзвюх з інтэрвалам у два тыдні.

Зробіце — вось тады і будзеце з ураджаем. Заўважым, што ўсе гэтыя мерапрыемствы дадуць найлепшы вынік праз год. Значыць, сёння мы працуем на ўраджай 2000 года.

Цяпер пра сліву. Зноў мусім адзначыць дрэннае апыленне. У садзе неабходна мець некалькі сартоў жоўтых сліў. Як мінімум — два. Тады апыленне акажацца дастатковым. І не забываць пра азот. У беларускіх садах, якія размешчаны ў большасці сваёй на пясках ці глебах з вялікай доляй пяску, гэты элемент вельмі вымываецца. Таму пад лапату (плуг) уносіць салетру, мачавіну, азотнакіслы амоній — адзін з іх. Дозы па формуле азот—фосфар—калій — 1:1:1.

Сунічная градка летам

Безумоўна ж, мы расчараваныя: планавалі сабраць да дзесяці вёдзер ягад, а на справе адзін пшык — нейкія два вядры. Ягада з хібамі.

Што зробіш, лета сёлетняга года асаблівае: амаль штомесяц нас палошчуць дажджы. Мокнем мы — мокне і наша прадукцыя. На ягадніку на поўную моц гаспадарыць шэрая гніль.

І ўсё ж складваць рукі нельга. Да будучага года варта падрыхтавацца як след.

Нагадаем, што суніцы выносяць з глебы ўмераныя дозы ўгнаенняў. Нават менш, чым, скажам, парэчкі. Але тыя ўгнаенні неабходна даць у зручнай для расліны форме — гноі, попеле, водным растворы. А найлепш у кампосце. З перспектывай на будучае — у гранулах (суперфасфат і калій).

Калі града новая, ці яе закладваем у гэтым годзе, то ўгнаенні такія: на 10 кв. метраў уносім вядро перапрэлага кампосту ці гною, які разлажыўся, 180 г салетры, 340 г суперфасфату і 200 г — калію. Гэта элементы макрагрупы, абавязковыя. Цяпер дадаём попел (кальцый і мікраэлементы), магній і бор. Іх нормы такія: 200, 40 і 20 г. Усё перакопваем. Элементы сілкавання расліны размяшчаем на глыбіні 15—20 см. Садзім расаду ў жніўні. Адзін радок ад другога на адлегласці 60—70 см, расліна ад расліны ў радку — на 30—40 см. На наступны год ураджай нязначны. А вось у 2000 годзе можна сабраць максімум. Сёння знімаць трэція пары разетак з вусамі. Пакідаць толькі дзве першыя.

Але многія пакідаюць старыя плантацыі. Пасля збору ягад робім так. Усе дрэнныя і ўвогуле старыя лісты з рознымі захворваннямі зразаем і адразу спальваем (у кампосты, як правіла, іх не кладуць). Знімаем лішнія вусы.

З абодвух бакоў радкоў раскідваем угнаенні: гной (вядро на два пагонныя метры), па 40—60 г салетры і калію, 80 г суперфасфату. Усё перамешваем з глебай. Карані расліны амаль не дастаём, бо ўгнаенні на адлегласці ў 5—10 см ад радкоў.

Другі спосаб — лісце зрэзаць. Не чапаць толькі пупышкі росту. Унесці нашы угнаенні (глядзіце папярэдні абзац). Толькі дозу салетры можна павялічыць да 70 г. Гэта для таго, каб хутчэй адрасталі новыя лісточкі.

Усё старое сабраць і, вядома ж, спаліць. Ліквідуем узбуджальнікаў шэрай гнілі і цэлы статак шкоднікаў — розных клешчыкаў, даўганосікаў, тлю і іншых. Самі асобіны і іх кладкі.

Калі расліны вельмі выступаюць з зямлі, можна падсыпаць пад карані свежай і добра ўгноенай зямлі. Для гэтага правесці такую аперацыю. Ад саміх каранёў зямлю адсунуць ў баразёнку. І ўжо пасля гэтага падсыпаць свежую да каранёў. Абавязкова з угнаеннямі.

ХАТНЯЯ АПТЭКА

Раяць ёгі

Стагоддзямі народы Азіі выпрацоўвалі свой імунітэт да розных захворванняў. І прыйшлі да высновы, што ўсе нягоды чалавека лепш папярэджваць, чым лячыць. У Кітаі і асабліва Індыі шырокае распаўсюджанне набыло вучэнне пад назвай ёга. Гэта і навука, і псіхалогія, і практыка выжывання. Ёгі сцвярджаюць, што розум і цела працуюць у зададзенай раўнавазе, гармоніі і згодзе са сваім «Я». Цела — гэта храм нашага «Я». Ёгі лічаць, што храм увесь час трэба ачышчаць, захоўваючы яго чыстым і здаровым.

У нашай хатняй аптэцы мы дадзім апісанне прыёму ежы. Аказваецца, гэта вельмі вялікая навука. І вельмі важная. Вось асноўныя яе кампаненты.

Самае неабходнае — старанна пераЖоўваць ежу. Ёгі сцвярджаюць, што цвёрдую ежу неабходна... піць, а вадкую... есці. Гэта азначае, што любыя прадукты і ў любым выглядзе неабходна «паганяць» на зубах, зрабіўшы з тых прадуктаў вадкую мешанку. Толькі ў такім стане ўсё будзе поўнасцю засвоена і ў максімальна зручнай для страўніка форме. Малако, напрыклад, ці смятану, першыя стравы, кефір, кіслае малако нельга глытаць адразу. Іх варта некалькі разоў паганяць з кутка ў куток у роце языком, быццам спрабуючы на смак. Жыццёвая сіла, якая ёсць у прадуктах харчавання, паказвае свае станоўчыя бакі якраз у поласці рота.

Цяпер правіла другое. Яно датычыцца нашай звычайнай вады. Вядома, лепш калодзежнай, крынічнай, дажджавой. Але апошнюю, як і нашу з водаправода, неабходна ачышчаць-фільтраваць. Ёгі сцвярджаюць, што выпіваць трэба не менш трох літраў за суткі. У нашых умовах (клімат не такі цёплы) можна абмежавацца 1,5 літра. Смагу наталяць заўсёды. Цярпець недапушчальна. Пачынаць з раніцы. Усталі — адразу выпіце шклянку вады пакаёвай тэмпературы. Абавязковая шклянка і перад сном. Як бачыце, з вады пачынаем і вадою канчаем свой дзень.

Тыбецкая медыцына просіць улічваць такія асаблівасці. Калі мы жадаем пахудзець (поўных людзей у нас больш), то піць ваду перад ядой; калі вагу трэба набраць, то піць пасля снедання, абеду ці вячэры. А каб вага была нязменнай? Тады ваду ўжывайце ў час яды (запіваючы малымі глыткамі нават супы).

Многія п'юць на ноч кефір ці малако. Гэта добра. Але і малако, і кефір — ежа. Яе пажадана разбавіць вадою. Прынялі шклянку кефіру (кіслага малака), цяпер чарга за вадою. Зноў шклянку.

Як быць гіпертонікам, людзям з ацёкамі і іншымі хваробамі? Колькасць вады і ўвогуле вадкасці ім неабходна зменшыць.

Трэцяе правіла — садзіцца за стол і браць у рукі лыжку ці відэлец толькі ў добрым настроі. Утаймуйце свае нервы! Прыслухайцеся да свайго арганізма. Хіба страўнік жадае працы? Звычайна апетыту ну ніякага. Таму перад абедам абавязкова выключыце вострыя размовы і такія ж дзеянні. Ежа, якая прайшла ў страўнік пасля стрэсу, не памочнік чалавеку, а вораг. Ёгі сцвярджаюць, што ежа стала... атрутай. Але і тады, калі настрой добры, а апетыту няма, да талеркі не дакранайцеся.

Нарэшце, апошняе правіла. Неабходна адмаўляцца ад асобных «цяжкіх» прадуктаў, замяняючы іх больш лёгкімі.

Мяса замяніце тваражком ці соевым бобам, сталовы воцат — яблычным, цукар — свежай і сушанай садавінай і мёдам. Усе прамысловыя чаі і каву замяніце зялёнымі напіткамі са свежых лісточкаў. І абавязкова дадаваць у іх мёд. Увогуле, калі мёд на стале, у нашым арганізме ўсё ў норме.

Магчыма, нехта спытае, а дзе тут аптэка? Таму рэкамендуем прачытаць гэту заметку яшчэ раз. Магчыма, і знойдзеце патрэбнае, бо за кожным сцвярджэннем ёгаў стаіць якраз наша... аптэчка.

Перапіска з чытачамі

Вадзіму АХРЭМЧЫКУ, ***г. Мінск.***

Пра два і больш ураджаяў бульбы з аднаго куста расказваецца ў нашай брашуры «Паслёнавыя». Падкопваем куст. Выбіраем самыя буйныя экземпляры. Пераносім куст ў паўцень, дзе выкапана ямка (большая, чым наш корч), садзім нашу расліну. Крыху распрамляем карані, сцябліны (яны абавязкова зялёныя, зялёнае і лісце), падвязваем да апоры. Заліваем настой каравяку (1:15) — недзе два літры. Усмокчацца ўсё — прысыпаем зямлёй. Чакаем 15—20 дзён. Пасля зноў капаем і збіраем другі ўраджай. Ён значна меншы, бульбіны драбнейшыя, вагой да 250—400 г.

Надзеі КРАСІНЮК, ***Дзяржынскі раён.***

Правільна, мяса маладняку карыстаецца павышаным попытам. І каштуе даражэй.

За сезон адкарміць бычка цалкам пад сілу кожнаму гаспадару. Самая важная ўмова — утрыманне на лузе. Кожнае цяля знойдзе там усё, што яму трэба. Але і падкормка павінна быць якаснай — пойла, розныя мешанкі, зяляніна. Маладняку неабходна даваць да 20—25 кілаграмаў сакавітага корму штодня. А яшчэ — 1,5— 3 кілаграмы канцэнтратаў. У рацыён уключаецца соль (50—100 г у суткі) і розныя дабаўкі з утрыманнем кальцыю і фосфару. Бліжэй да восені маладняк быццам губляе цікавасць да травы. І не дзіва: яна грубая, старая. Але выспелі буракі, бульба, кукурузныя пачаткі, гарох. Яны якраз садзейнічаюць адкладанню тлушчу. Жывёліна становіцца больш «саліднай» неяк адразу. Да глыбокай восені кожная асобіна можа набраць 150—200 кілаграмаў жывой вагі. А гэта выдатнае дыетычнае мяса.

Вользе ПІРОЖНІК, ***Баранавіцкі раён.***

Сілас для трусоў вельмі карысны ў зімовы перыяд. Гатуецца ён проста. Любую траву скасіць, здрабніць і пакласці ў бочку ці яму. Сцены высланы плёнкай. Трамбаваць зяляніну як мага шчыльней. Зверху засыпаць пілавіннем. Зноў трамбаваць. Бочкі ставіць у цёмны хлеў ці падвал. Умова адна каб не было вільгаці.

Зімою адкрывай схованку і скармлівай. Вельмі любяць звяркі кукурузны сілас. Прыбываюць увачавідкі. Што і не дзіва, бо корм гэты вельмі багаты на розныя карысныя рэчывы.

ЗАСНАВАЛЬНІКІ:
Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь.
Рэгістрацыйны нумар 1.

Галоўны рэдактар У. НАРКЕВІЧ.
Рэдакцыйная калегія: У. АНДРЫЕВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара), І. БАРАНОЎСКІ, У. ГОЙТАН, Л. ЛАХМАНЕНКА, М. МІХАЕВІЧ (першы намеснік галоўнага рэдактара), А. МЯСНІКОЎ, Л. РЫЖАНКОВА (намеснік галоўнага рэдактара), С. ШАЎЦОЎ.

НАШ АДРАС: 220013, гор. Мінск, вуліца Б. Хмяльніцкага, 10-а, рэдакцыя газеты «Звязда».
ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай — 68-29-19; намеснікаў галоўнага рэдактара — 32-44-12, 32-14-25, 32-35-05; аддзелаў: інфармацыйна-аналітычнага — 32-38-02, 68-28-14, 68-29-68, эканомікі — 32-31-21, 68-29-68, палітыкі — 68-27-57, 68-28-64, культуры — 68-29-42, 68-28-27, сацыяльных праблем — 68-28-69, пісьмаў — 68-27-47, маралі і права — 68-28-51, міжнацыянальных адносінаў — 68-27-40, 68-28-69, журналісцкіх расследаванняў — 68-28-38, 68-28-72, знешнеэканамічнай дзейнасці — 68-29-44; аглядальнікаў па праблемах: навукі і адукацыі — 68-28-31, экалогіі і ліквідацыі вынікаў Чарнобыля — 68-28-36; уласных карэспандэнтаў: у Гродне — 33-25-29, Гомелі — 53-13-92, Баранавічах — 7-26-02, Магілёве — 31-13-75, Паставах — 26-562; бухгалтэрыі — 32-22-03; даведкі па рэкламе і аб'явах — 32-04-52, 32-31-98. ФАКС: 68-27-79. E-mail: daily@zwyazda.belpak.minsk.by. http://www.zvyazda-daily.minsk.by.

Друкарня выдавецтва «Беларускі Дом друку». Мінск, праспект Ф. Скарыны, 79.
Тыраж 80 755. Індэкс 63850.
Зак. № 4325.
Выходзіць 250 разоў на год.
Нумар падпісаны ў 20.15.
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12